

ÅRSREDOVISNING 2017
SVENSKA KYRKANS NATIONELLA NIVÅ

Innehåll

Ärkebiskopen	4
Generalsekreteraren	6
Fakta om Svenska kyrkan	8
Verksamhetsberättelse	11
Så här styrs Svenska kyrkan	28
Stiften i Svenska kyrkan	30
Förvaltningsberättelse	33
Resultaträkning	38
Balansräkning	39
Förändring av eget kapital	40
Kassaflödesanalys	41
Noter	42
Kyrkostyrelsen	58
Revisionsberättelse	61
Bildgalleri	63
För dig som vill veta mer	64

Tillsammans i hoppet

ÄRKEBISKOPEN HAR ORDET

År 2017 har varit präglad av reformationsjubileet. Det har pratats Luther och luthersk teologi, det har rests till Wittenberg och förståelsen av hur lutherskt präglad vårt land är, har vuxit. Förhoppningsvis har många små Luther puttats ner från axlarna och fått en mera autentisk plats, som gett råg i ryggen för ett liv i frihet och tjänst. Den som är accepterad av nåd genom tron på Jesus Kristus är fri att leva enligt kärleksbudet.

ÅRET HAR SKÄRPT vår blick för kyrkans katolicitet och stärkt oss som en kyrka med ekumeniskt ansvars- tagande, ett världsvitt perspektiv och medvetenhet om att reformationen är en ständigt fortgående process. Den handlar mycket om det som är aktuellt och angeläget också i vår tid: bildning, frihet, rädsla och hopp. I en tid när populismen försöker att ställa ”eliten” mot ”vanligt folk” är det viktigt att poängtera att reformationens tankar om *bildning* riktade sig till alla människor och i förlängningen bidrog till demokrati och jämlikhet. Katekesens betydelse som bildnings- instrument kan knappast överskattas.

Om bildning är en nödvändig konsekvens av reformationen är *frihet* dess kärna. En människa som är rättfärdiggjord av nåd och begriper detta genom tron, är fri. Vi är inte bara fria från något utan också fria till något.

Det finns mycket *rädsla* i vårt samhälle. Det kan gälla osäkra jobb och pensioner, Europas framtid, terrorism, social otrygghet och konflikter. Över allt detta hänger som ett moln den rädsla som klimatförändringarna orsakar. Även om många av oss distraheras av andra nyheter smälter isarna i en alarmerande hastighet. Det handlar inte längre bara om bekvämlighet och välstånd, utan om hela ekosystems, byars och städers

överlevnad. Vi behöver lära oss att vara rädda på rätt sätt så att vi inte paralyseras eller stressas till planlös aktivism utan så att vi odlar positiv handlingskraft. Då blir frågan varifrån vi får vårt *hopp* avgörande för hur vi mår och hur vi tar ansvar.

För kristna är motivet för att ta ansvar för vår värld enkelt och starkt. Med Martin Luthers ord: ”Så är hela världen full av Gud. På varje gata och vid din egen dörr finner du Kristus. Stirra inte på himlen!”

Reformationsjubileet har infallit i en tid präglad av oro och osäkerhet. Samtidigt finns det fortfarande en sömngångaraktig likgiltighet som underminerar vår medvetenhet om vårt ömsesidiga beroende, både inom den mänskliga familjen och i hela Guds skapelse.

Just därför är det en god tid att vara kyrka. Vi håller det mäktiga budskapet om Jesus Kristus i våra händer och har uppdraget att dela det med andra. Vi är räddade inte på grund av det *vi* är och gör utan på grund av det *Gud* är och gör. Vi är befriade till ett liv i tack- samt svar på Guds frälsningsgåva. När Gud tilltalar oss med kärlek och barmhärtighet kan vi bli ambassadörer för fred, rättvisa och försoning i vår värld. Vi är fria för att tjäna. Kyrkan har både plats och uppdrag i det offentliga rummet.¹

¹Se Lutherska världsförbundets studiedokument ”Kyrkan i det offentliga rummet” (2017), som arbetats fram av teologer från lutherska kyrkor i Latin- och Nordamerika, Afrika, Asien och Europa: <https://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1630755>

I september 2017 var ärkebiskop Antje Jackelén inbjuden till Pakistan av Church of Pakistan. Här besöker hon Lahore stift och deras kristna skola Cathedral 1.

Gudstjänsten samlar, ger orientering genom ordet, frar gemenskapen med Kristus och varandra i den heliga måltiden och sänder oss till ett liv i frihet och kärlek. Den är kyrkans och det kristna livets andhämtning. Må den nya kyrkohandboken som kyrkomötet 2017 efter mångas möda och arbete har beslutat om, bidra till förnyad gudstjänstglädje i vår kyrka.

Svenska kyrkan blir mindre – och samtidigt större. Mindre genom att vårt medlemstal sjunker, samtidigt som uppdraget att vara kyrka genom att följa Jesus är lika stort som alltid. Ja, kanske rentav större: vårt samhällsansvar och offentliga förväntningar på oss som kristna växer, samtidigt som vi alltid ska ha fokus på dem som Jesus kallar ”dessa mina minsta”.

I denna situation är det nödvändigt att vi ökar vår kompetens, både som organism och som individer. Det var länge sedan skolan hade som uppgift att ge en grundläggande kompetens i kristen tro. Idag är det få hem där barn lär sig att be. Det är också länge sedan kyrkan insåg att det var bäst att sluta med katederundervisning och auktoritärt pekande med hela handen. Idag är det inte bara i samhället i allmänhet som kunskapsnivån i frågor om tro är låg. Också bland oss själva, i kyrkan, finns stora behov.

För att kunna vara kyrka och vittna om Guds barmhärtighet i ord och handling behöver vi vara både utbildade och bildade. Behovet av ett systematiskt och samordnat program för lärande och undervisning för människor i alla åldrar är tydligt i vår kyrka. Projektet *Dela tro – dela liv* får nu en fortsättning i ett program för undervisning och lärande som tar några bestämda kliv framåt. Många människors gemensamma arbete återstår, men vad sägs om målet: ett program som är lika välkänt som konfirmationen och lika självklart som simskolan?

Låt oss fortsätta att med stolthet och kraft lyfta upp Jesu Kristi evangelium. Och göra det med ekumeniskt ansvarstagande, medvetna om att vi är del av en världsvid kyrka och att vi alltid förblir i behov av reformation.

+ Antje Jackelén

ANTJE JACKELÉN
ÄRKEBISKOP OCH ORDFÖRANDE I KYRKOSTYRELSEN

En hållbar samverkande kyrka

GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

Om hållbarhet, gemensam administrativ samverkan samt goda insatser i världen för våra insamlade medel.

JAG SER MED glädje tillbaka på ett högt deltagande i kyrkovalet i september 2017. Fler medlemmar än tidigare visade sitt engagemang för Svenska kyrkan och sitt intresse för verksamheten genom att ta sig till vallokalerna och rösta. Den demokratiska styrningen är en av flera grundläggande aspekter för Svenska kyrkans identitet och självförståelse. Vid höstens kyrkomöte fattades ett viktigt beslut om en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan, efter en lång process. Det avgående kyrkomötet fattade sitt beslut efter att förslaget till ny kyrkohandbok genomgått flera remissbehandlingar och revideringar. I pingsthelgen 2018 tas den nya handboken i bruk.

Det är roligt att följa hur antalet aktiva medlemsinträden i Svenska kyrkan ökar år från år, även om omfattningen inte är lika stor som antalet utträden. De människor som träder in och ur Svenska kyrkan har studerats närmare genom både enkätundersökningar och i personliga intervjuer och resultatet presenteras i rapporten *Medlemmar i rörelse*. Studien visar att rörligheten bland medlemmarna ökat och att beslut om både in- och utträde ofta innebär en längre process för individen och som berör människor på djupet. Att vårda relationer och att möta människors längtan behöver därför ständigt aktualiseras i våra församlingar så att Svenska kyrkan kan bidra till mening, livsmod, hopp och sammanhang.

Många människor vill uppleva kyrkorummet, ta del av andakter och gudstjänster och dela tro och liv med andra. Vi ser ett stort deltagande i Svenska kyrkans

rika kultur- och musikarrangemang vars utbud har både bredd, djup och kvalitet. Musiken i Svenska kyrkan berör och tar vid när det saknas ord. Detta är några av anledningarna till att drygt 6 miljoner människor väljer att vara medlemmar i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans liv levs i församlingar och stift, verksamheten är bred och mångskiftande och de stödjande och sammanhållande insatserna på nationell nivå har därför en spännvidd. Svenska kyrkans nationella nivå samverkar med stiftet så att församlingarna får stöd för att varje dag fullfölja sin grundläggande uppgift. Tillsammans arbetar vi för att stärka och utveckla Svenska kyrkans verksamhet och sidorna i denna årsredovisning kan bara spegla en liten del av allt vi gör.

HÅLLBART SAMHÄLLE OCH HÅLLBAR KYRKA

Under 2017 har torka, svält och krig drabbat människor runt om i världen, inte minst i Östra Afrika och i Mellanöstern. Svenska kyrkan har förmedlat humanitära insatser, primärt samordnade inom Action by Churches together, ACT-alliansen. Svenska kyrkan har genom församlingars kollekt och enskilda människors gåvor räddat liv, lindrat nöd och bidragit till psykosocialt stöd till många människor i utsatta situationer. Detta har skett parallellt med långsiktiga utvecklingsinsatser där vi stärker samarbetskyrkor och organisationer i ett 40-tal länder runt om i världen, för att motverka orättvisor och fattigdom.

I maj höll Lutherska världsförbundet sin tolfte generalförsamling i Windhoek, Namibia. Huvudtema för

Helén Ottosson Lovén talar vid årsupptakt för kyrkokansliets medarbetare i Uppsala.

2017 års generalförsamling var *Befriad av Guds nåd*, med tre underteman: *Frälsning – inte till salu*, *Människan – inte till salu* och *Skapelsen – inte till salu*. Svenska kyrkan representerades av bland andra ärkebiskop Antje Jackelén och kyrkostyrelsens förste vice ordförande Wanja Lundby-Wedin. Svenska kyrkans engagemang i den internationella lutherska gemenskapen har alltid varit stark. Under reformationsåret 2017 har det engagemanget både bekräftats och stärkts genom mötesplatser och sammankomster som inbjudit till reflektion och fördjupning.

Svenska kyrkan har sedan länge arbetat för sammanhållning och integration. Verksamheten i många svenska församlingar har förändrats genom det stora antal människor som tagit sin tillflykt till Sverige, undan konflikt, våld och misär. Församlingar har sedan hösten 2015 erbjudit t.ex. språkträning, barnaktiviteter och psykosocialt stöd till nyanlända och för detta har kyrkostyrelsen förmedlat ekonomiskt stöd till församlingar och pastorat. Det nationella projektet *Mer än jobb – Svenska kyrkans stöd till människor i arbetslöshet* har fokuserat de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. I samarbete med Arbetsförmedlingen öppnas dörrar till arbetsmarknad och etablering genom rehabilitering, arbetsträning och praktik under handledning i våra församlingar och pastorat.

Låt mig lyfta fram betydelsen av den nationella nivåns bidrag för en hållbar utveckling, som omfattar stöd till stiftens och församlingarnas klimat- och miljöarbete samt utveckling av det diakonala arbetet och utmaning i identitets- och människovärdesfrågor. Frågan om hållbar utveckling förknippas ofta med klimatfrågor, men det är mera än så. Frågorna om klimatförändringar, resursförbrukning, utveckling och rättvisa är inte enbart naturvetenskapliga, tekniska, ekonomiska, sociala och politiska utan även etiska, existentiella och teo-

logiska. Etik och värdegrund är väsentliga element för att påverka och utveckla såväl kapitalförvaltning som strukturer för barnets bästa genom barnkonsekvensanalyser. Mera om Svenska kyrkans hållbarhetsarbete finns att läsa i *Hållbarhetsredovisning 2017*.

GEMENSAM ADMINISTRATIV SAMVERKAN

Ett stort och nödvändigt uppdrag är att effektivisera Svenska kyrkans administrativa funktioner i samarbete med stiftens och hjälpas åt med gemensamma hållbara lösningar. Det åstadkommer bättre och likvärdig kvalitet och arbetet blir kostnadseffektivt. Vi kan då frigöra lokala resurser och tillmötesgå medlemmarnas önskan om att våra begränsade medel ska användas klokt och ansvarsfullt till förmån för kärnverksamheten.

För att säkerställa ett hållbart rikstäckande ansvar för det rika kulturarv vi förvaltar, arbetar vi för gemensamt ansvar av förvaltning och ökad kostnadseffektivitet. Från 2018 har det i Svenska kyrkans ekonomiska utjämningsystem mellan församlingar tagits hänsyn till hur många barn som bor i församlingen, om församlingen finns i glesbygd eller i ett socioekonomiskt utsatt område.

Samverkan är en viktig förutsättning för en fortsatt god utveckling och den nationella nivån vill fortsatt vara en sammanhållande kraft i Svenska kyrkan, ge stöd till stiftens och bidra till församlingarnas möjlighet att utföra sin grundläggande uppgift lokalt.

HELÉN OTTOSSON LOVÉN
GENERALSEKRETERARE

Fakta om Svenska kyrkan 2017

Svenska kyrkan har

6,0

miljoner medlemmar,

59

procent av befolkningen.

Antal döpta

51 700*

Antal konfirmerade

28 000*

Vigslar inom Svenska kyrkan

17 800*

Begravningar inom Svenska kyrkan

67 300*

Svenska kyrkan bestod
2017 av

1 355

församlingar och

31

utlandsförsamlingar.

Antal vuxna i
öppen verksamhet
(antal besök/år)

2,7 miljoner*

Antal vuxna i
regelbunden verksamhet

149 000 *

Antal barn- och unga i
öppen verksamhet
(antal besök/år)

1,6 miljoner*

Antal barn- och unga i
regelbunden verksamhet

172 000 *

* Uppgifter gäller 2016 och är avrundade.

Antal stödsamtal under året

775 000*

Antal besök på sjukhus,
fängelse eller gruppboende.

88 000*

Antal hembesök

108 000*

Svenska kyrkan har

21 700

anställda och

27 000

förtroendevalda.*

Frivilliga i diakonal
verksamhet

28 000*

Frivilliga i barn- och
ungdomsverksamhet

15 000*

Frivilliga unga ledare

9 000*

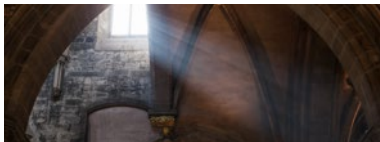

SVENSKA KYRKANS
INTERNATIONELLA ARBETE

Samlade in **158** miljoner kronor.

Utöver detta fick kyrkan

209 miljoner kronor i bidrag, främst
från Sida, Radiohjälpen och EU för sina
internationella insatser.

Svenska kyrkan äger
och förvaltar ca

3 400

kyrkobyggnader varav
flertalet är skyddade av
kulturmiljölagen (KML).

Svenska kyrkan i utlandet har
verksamhet i många länder
runt om i världen.

Under 2016 noterar man bl.a:

755 000 besök

116 000 personer i
gruppverksamhet

7 400 gudstjänster

800 vigslar

Världens fest i juni 2017 hölls i Västerås.

Året som gått

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Uppdraget

Det evangelisk-lutherska trossamfundet Svenska kyrkan rymmer en rik mångfald av verksamheter som uttrycker den grundläggande tro, bekännelse och lära som Svenska kyrkan står för. Den primära enheten är församlingen, vars grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Regionalt framträder Svenska kyrkan som stift med uppgift att främja och utöva tillsyn av församlingslivet.

På nationell nivå, vars verksamhet denna årsredovisning avser, tar kyrkostyrelsen ansvar för Svenska kyrkans gemensamma angelägenheter:

- omvärld och relationer, där företrädarskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund samt internationell mission och diakoni ingår,
- stöd till stift och församlingar, som bl.a. innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgifter, utbildning för tjänst i Svenska kyrkan, forskning, arbetet med kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder och administrativa stödfunktioner samt
- normering och förvaltning.

Omvärld och relationer

FÖRETRÄDARSKAP

Svenska kyrkan utövar ett aktivt företrädarskap genom att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare, lämna remissyttranden samt genom att vara en aktiv röst i samhällsdebatten. Svenska kyrkans budskap ska ha tydlig teologisk grund, vara väl sammanvägd mellan Svenska kyrkans olika verksamheter och perspektiv samt vara förankrade i beslutade policyer. Det innebär att tillföra teologiska perspektiv på olika

samhällsfrågor och tala tydligt om skapelseansvar, människovärde, upprättelse och frihet i de sammanhang där viktiga beslut fattas och genomförs, inom politik, förvaltning och i det civila samhället.

Svenska kyrkan företräds av bl.a. ärkebiskop, kyrkomötets ordförande, kyrkostyrelsens vice ordförande och generalsekreterare. Under 2017 lämnade Svenska kyrkan 31 remissyttranden, bl.a. inom områdena välfärd, klimat, minoritetspolitik och hälsa. Flera möten med ministrar och myndigheter har genomförts i för Svenska kyrkan angelägna frågor, såsom asylsökandes rättigheter och behov av omsorg, inte minst ensamkommande barn och unga.

ÄRKEBISKOPEN OCH ÖVRIGA BISKOPAR

Ärkebiskopen efterfrågas ofta i de offentliga samtalen och samhällsdebatten. Under året har ärkebiskopen medverkat i 136 intervjuer, främst i riksmidier. De har bl.a. handlat om de kristna minoriteterna i Irak, reformationsåret, kyrkohandboken, antalet medlemsutträden samt om Svenska kyrkan och samerna. Då det råder ett mediaklimat i högt tempo med få möjligheter till längre samtal och få tillfällen att pröva tankar, fortsätter de reflekterande samtalen med inbjudna gäster i podcasten *Prata till punkt med ärkebiskopen*.

www.svenskakyrkan.se/pratatillpunkt

Ärkebiskopen lyfter återkommande civilsamhällets och trossamfundens omistliga roll både i Sverige och i Europa. Tillsammans med övriga biskopar i Sverige, och andra religiösa ledare, har ärkebiskopen uttryckt sin oro över ett samhälle som alltmer dras isär och behovet av att skapa bättre förutsättningar för demokrati och tillit samt värna sammanhållning och integration.

Under hösten valde Göteborg och Luleå stift nya biskopar, Susanne Rappmann och Åsa Nyström, vilka kommer att biskopsvigas under våren 2018.

Ärkebiskop Antje besöker stora moskén i Islamabad, Pakistan, under sin resa i landet i september 2017.

ÄRKEBISKOPENS BESÖK I IRAK OCH PAKISTAN

I januari genomförde Kyrkornas världsråd en delegationsresa för kyrkoledare till Irak där ärkebiskopen ingick. Resans målsättning var dels att möta företrädare för kyrkorna i Irak och irakiska Kurdistan, dels att lyfta rekommendationer och slutsatser från en studie Kyrkornas världsråd gjort om behovet av skydd av minoritetsgrupper från Syrien och Irak.

I september besökte ärkebiskopen Church of Pakistan i syfte att stärka relationen och synliggöra de kristnas situation i landet. Under resan besöktes fyra stift, och delegationen fick möjlighet att lära mera om den pakistanska kyrkans diakonala arbete samt om partner som får ekonomiskt stöd av Svenska kyrkan. Ärkebiskopen invigde en ny kyrkobyggnad i stiftet Faisalabad med cirka 3 000 personer närvarande och deltog i paneler om religionsdialog i Raiwind stift och på Christian Study Center.

Den sårbara situationen för kristna och andra religiösa minoriteter uppmärksammades i ett möte med ministern för interreligiösa frågor. Kvinnors och religiösa minoriteters rättigheter lyftes i samtal med regeringsrepresentanter och MR-aktivister. Ärkebiskopen besökte även Pakistans största moské, Shah Faisal-moskén, för samtal med ledare där.

SVENSKA KYRKAN I ALMEDALEN

En viktig kontaktyta för Svenska kyrkan är politikerveckan i Almedalen. Ärkebiskopen, biskopar, förtroendevalda och sakkunniga medverkade även i årets vecka. Tillsammans med Visby domkyrkoförsamling och Visby stift genomförde Svenska kyrkan ett brett seminarieprogram. Kvällssamtal genomfördes med riksdagspartiernas företrädare i domkyrkans *Nikodemussamtal* samt med aktuella personligheter i *Samtal under valven*. Tillsammans med biståndsorganisationer genomfördes seminarier och diskussioner på det internationella torget *Sverige i världen* och tillsammans med andra organisationer i det civila samhället på *Det ideella torget*. Svenska kyrkans prioriterade områden var kulturarv, bildning, reformation och migrations- och integrationsfrågor. Förutom gudstjänster genomfördes kulturarvskonserter, kulturarvsvandringar och guidningar i domkyrkan.

2017 års Almedalsvecka präglades av Nordiska motståndsrörelsens närvaro. De människor som inte kunde eller vågade vara i Visby på grund av detta, uppmärksammades genom ord och en väl synlig tom stol i de seminarier Svenska kyrkan anordnade. Ett nyskrivet arabisktinfluerat klockspel för allas lika värde spelades dagligen från domkyrkotornet och Svenska kyrkan deltog i en manifestation för mångfald.

Under reformationsåret hade Svenska kyrkan tre scener på bokmässan. En av dem var mässans huvudscen som då fick temat Om: bildning.

ÖPPNARE OCH MER INKLUDERANDE SVERIGE

Svenska kyrkan har tillsammans med idéburna organisationer med social inriktning som Svenska Röda Korset, Riksidrottsförbundet, Rädda Barnen och Forum skrivit under en samverkansöverenskommelse under året. Den innebär bl.a. att man avser öka samverkan för ett öppnare och mer inkluderande Sverige. En viktig del av samarbetet är att underlätta samverkan på lokal nivå. Workshops har genomförts på flera platser i Sverige för att skapa förhållningssätt och utarbeta handlingsplaner gemensamt.

BOKMÄSSAN

En annan viktig mötesplats är Bokmässan i Göteborg. Årets program präglades av det övergripande temat *Bildning* och Svenska kyrkan var en tongivande aktör i planeringen för detta års bokmessa. En av Svenska kyrkans gäster vid bokmässan var Tysklands nyss avgångne president Joachim Gauck. Svenska kyrkan ansvarade för tre scener: *Se Människan*, Svenska kyrkans scen på bokmässan likt tidigare år, bjöd på samtal med svenska och internationella författare, där mötet mellan kultur, teologi och livsfrågor står i fokus, *Om: bildning* som bokmässans temascen kallades samt en tredje scen med temat *Bildning, mod och motstånd*. I samarbete med Utbildningsradion, UR, spelades 14 seminarier in för att på UR Play kunna användas som fortbildning av bl.a. lärare. Svenska kyrkans teologer, forskare, pedagoger och kommunikatörer medverkade och var tillgängliga för frågor och samtal.

www.svenskakyrkan.se/bokmässan

#VARDELJUS

Över 1 300 kvinnor i Svenska kyrkan publicerade uppropet #vardeljus den 24 november som en del av #metoo-rörelsen med genomslag i hela världen. Ärkebiskopen skrev själv under uppropet tillsammans med övriga kvinnor i biskopskollegiet. Ett officiellt uttalande publicerades som stöd för drabbade. Svenska kyrkan har de senaste tjugo åren arbetat med att bemöta och förebygga sexuella övergrepp i kyrkliga sammanhang. I varje stift finns specialutbildade kontaktpersoner, en man och en kvinna, med uppdrag att möta och stödja den som upplevt sexuella kränkningar. Svenska kyrkan arbetar även med kvalitets-säkring av barn- och ungdomsarbetet. Under året lanserades tillsammans med Svenska Kyrkans Unga och Scouterna ett ledarmaterial, *Trygga Möten*, för konfirmandledare och ungdomsledare i Svenska kyrkan.

RELATIONER TILL ANDRA KYRKOR, SAMFUND OCH RELIGIONER

Svenska kyrkan har officiella relationer till andra kyrkor och samfund. Inom ramen för detta arbete deltar Svenska kyrkan i ekumeniska samtal på olika nivåer. De syftar till dialog för att lära känna andra kyrkor på djupet, bearbeta teologiska skiljaktigheter samt söka gemensamma formuleringar och samarbete för fred och rättvisa. Svenska kyrkan är en aktiv medlem inom Lutherska världsförbundet som samlar de lutherska kyrkorna på global nivå samt Kyrkornas världsråd. Sveriges kristna råd och Sveriges Interreligiösa Råd utgör naven i arbetet med dagsaktuella frågor om migration och integration, situationen i Mellanöstern och det mångkulturella samhället.

REFORMATIONSÅRET

Med början den 31 oktober 1517 drog en rörelse genom Europa som påverkade kyrkoliv, stat och samhälle, utbildning och kultur. Svenska kyrkan har uppmärksammat 500 år av reformation och under den sista veckan i oktober högtidlighölls reformationen i tacksamhet och eftertänksamhet, med ekumenisk lyhördhet och i medvetenhet om bildningens betydelse för den enskilda människan och för hela samhället.

Resultatet av 50 års ekumenisk dialog mellan lutheraner och katoliker har mynnat ut i fem gemensamma löften i den fortsatta dialogen. Dessa presenterades i november 2016 under den stora högtiden i Lund och Malmö med påven närvarande, och finns beskrivna i dokumentet *Från konflikt till gemenskap*. Med allvar och hopp har reformationsåret uppmärksamrats, utan att förneka den konfliktfyllda historien. Året har präglats av gemenskap och försoning och en vilja att gå vidare med fokus på att det väsentliga är det som förenar oss, utan att det som skiljer skymms.

Över hela landet har lokala arrangemang planerats och gudstjänster firats. Tre stora nationella mötesplatser i reformationsårets anda, förutom Bokmässan, har genomförts. *Teologifestivalen* i februari samlade nästan 1 000 deltagare i Uppsala för att på olika sätt samtala om reformationen, dess konsekvenser och om framtiden. *Världens fest* i Västerås i början på juni som också syftar till ökat internationellt engagemang, global samhörighet och solidaritet genomfördes i samarbete med Västerås stift, Västerås pastorat och Svenska Kyrkans Unga i Västerås distrikt. Drygt 9 900 människor deltog i seminarier, workshops, gudstjänster, kultur och musik för alla åldrar. Mötet var i år en gatufestival, helt kostnadsfri och utan föranmälan.

Lutherska världsförbundet

Lutherska världsförbundet, LVF, samlar 145 kyrkor inom den lutherska kyrkofamiljen till gemenskap och arbete för att förändra människors livsvillkor. LVFs representerar 74 miljoner människor i 98 länder. Svenska kyrkan är medlem sedan LVF grundades 1947 i Lund.

Kyrkornas världsråd

Kyrkornas världsråd, KV, är en gemenskap av 348 kyrkor vars huvudsakliga mål är kristen enhet och samverkan mellan kyrkor för fred och rättvisa. KV samlar kyrkor och samfund i över 110 länder och representerar 500 miljoner kristna från olika traditioner. Svenska kyrkan är medlem sedan KVs grundades 1948.

Reformationsåret avslutades med en rad aktiviteter runt om i landet samt en direktsänd högtidsmessa i Uppsala domkyrka.

Reformationsveckan var det fjärde och avslutande arrangemanget som nationell nivå bidrog med under reformationsåret. I Uppsala domkyrka firades fem gudstjänster, flera med ekumenisk prägel och med nyskriven musik. Samtliga gudstjänster spelades in av SVT och högtidsmässan söndagen den 29 oktober direktsändes. Den följdes av ett soppkök, anordnat av Uppsala stadsmission, på domkyrkoplan. Vi firade också festgudstjänster i alla stifts domkyrkor på reformationsdagen den 31 oktober. Den 3 november avslutades reformationsveckan med ett Rockatorium med en rockkör från Uppsala domkyrka och Uppsala vokallensembel.

Betydelsen av reformationen kommer att belysas från många håll under lång tid, såväl lokalt som globalt. Innebörden i steget från konflikt till gemenskap är en gemensam ekumenisk uppgift att förvalta och utveckla. Svenska kyrkan på nationell nivå har i ekumenisk samverkan med anledning av reformationsåret publicerat litteratur, informations-, studie- och inspirationsmaterial till stöd för fortsatt fördjupning och folkbildning om reformationen.

www.svenskakyrkan.se/reformationsaret2017

LUTHERSKA VÄRLDSFÖRBUNDETS GENERALFÖRSAMLING

Lutherska världsförbundets 12:e generalförsamling hölls i Windhoek, Namibia, i maj månad under temat *Liberated by God's grace*, Befriad av Guds nåd. Generalförsamlingen samlade 145 medlemskyrkor från 98 länder med drygt 300 delegater som representerade 75 miljoner lutheraner. Under dagarna fördjupades temat genom tre olika spår, *Frälsningen – inte till salu*, *Människan – inte till salu* och *Skapelsen – inte till salu*.

Kvinnor respektive ungdomar samlades dagarna innan generalförsamlingen till förmöten om gemensamma angelägenheter och till föredrag. Kvinnoförmötet kom att präglade generalförsamlingens atmosfär och resulterade i flera betydelsefulla resolutioner om att säkerställa och respektera genusrättvisa i medlemskyrkorna.

Rådsförsamlingens medlemmar utsågs under generalförsamlingen och ärkebiskop Antje Jackelén valdes till ny vice ordförande från den nordiska regionen vid rådsförsamlingens första möte.

Torkan i Somalia är svår och många tvingas på flykt.

SVENSKA KYRKAN TILLDELADES UTMÄRKELSE I POLEN

I oktober mottog ärkebiskopen *Princess Anna Wazówna Church Award* som tilldelats Svenska kyrkan av den evangelisk-augsburgska kyrkan i Polen för de hjälpinsatser som gjordes i ett krigsdrabbat Masurien i Polen efter andra världskriget.

INTERNATIONELL MISSION OCH DIAKONI

Svenska kyrkan verkar för internationella och ekumeniskt samordnade missions- och diakoniinsatser samt ett långsiktigt utvecklings-samarbete. Verksamheten formas utifrån en långsiktig och strategisk samverkan tillsammans med andra kyrkor, ekumeniska nätverk och utvecklingsorganisationer. I kyrkostyrelsens uppdrag ligger också att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Det internationella arbetet finansieras främst genom insamlade medel, erhållna bidrag från Sida och avgiften till gemensam verksamhet. Svenska kyrkans internationella arbete granskas av *Svensk insamlingskontroll*. Svenska kyrkans internationella arbete är certifierat i enlighet med *Core Humanitarian Standard*, vilket innebär att ansvar och kvalitet genomsyrar Svenska kyrkans internationella arbete och att människor som lever i utsatta situationer ska vara delaktiga och känna sig trygga med Svenska kyrkans partner, liksom de organisationer som ger verksamheten bidrag.

LÅNGSIKTIGT UTVECKLINGSSAMARBETE

Svenska kyrkan stödjer och samarbetar med kyrkor, organisationer och nätverk i 40 länder i Afrika, Asien, Latinamerika och Mellanöstern. Syftet med det långsiktiga utvecklingssamarbetet är att bekämpa orättvisor och fattigdom genom att adressera grundorsakerna. Detta sker genom att Svenska kyrkan stärker samarbetspartner att agera rättighetsbaserat inom den civila sektorn för hållbara, demokratiska, rättvisa och jämställda samhällen. Ett sådant arbetssätt stärker människors egna resurser och involverar dem i processer för att förbättra sina livsvillkor.

I Sydafrika, Swaziland och Etiopien finns mentormammor som stödjer utsatta familjer att bättre kunna ta hand om sina barn. Dessa kvinnor hör hemma i området där de verkar och får därför fortare förtroende från dem som de möter. Det handlar om att upptäcka undernäring och ge stöd och råd i vardagslivet. Svenska kyrkan har under många år gett stöd till detta arbete, som startade i Sydafrika.

HUMANITÄRT BISTÅND OCH INSAMLING AV PENGAR

Svenska kyrkan räddar liv och lindrar nöd i akuta humanitära situationer. Arbetet samordnas och utförs primärt inom Action by Churches Together, *ACT-alliansen*, men även i samarbete med andra partner.

Under våren 2017 konstaterade FN att världen drabbats av den största humanitära krisen sedan 1945. Cirka 20 miljoner människor beräknades vara drabbade av svält i bl.a. Somalia, Etiopien och Sydsudan. På grund av torka och konflikter har ett stort antal människor i t.ex. östra Afrika varit i desperat behov av mat och vatten. Många människor har tvingats på flykt till följd av våldet och torkan i regionen. Över en miljon sydsudanesiska flyktingar tog under året sin tillflykt till Uganda, de flesta kvinnor och barn. Svenska kyrkan utökade sitt ekonomiska anslag för att möta den humanitära situationen där och i andra länder.

*Svenska kyrkan
stödjer och sam-
arbetar med kyrkor,
organisationer
och nätverk i
40 länder i Afrika,
Asien, Latinamerika
och Mellanöstern.*

ACT-alliansen

Svenska kyrkans internationella arbete är en av drygt 140 medlemmar i ACT-alliansen, Action by Churches Together. ACT-alliansen startade 2010 och är ett globalt samarbete mellan kyrkor och trosbaserade organisationer för katastrofinsatser, utvecklings- och påverkansarbete i över 100 länder.

Den nationella nivån ger stöd inom fyra övergripande områden: församlingarnas grundläggande uppgift, kommunikation, omvärldsanalys och forskning samt administrativ samverkan i strävan efter en hållbar kyrka.

I början av juni startade därför Svenska kyrkan en insamlingskampanj mot svälten och redan i mitten av augusti var insamlingsresultatet cirka sju miljoner kronor. Merparten av gåvorna kom från privatpersoner och gåvor till stöd för människor i utsatta situationer fortsätter att komma. Svenska kyrkan har funnits på plats i de drabbade områdena genom ACT-alliansens lokala partner och har bidragit till akuta insatser såsom mat- och vattenutdelning, sjukvård, utsäde och ny boskap samt försörjningsstöd.

Många länder drabbas återkommande av perioder med torra eller översvämningar som äventyrar tillgången till mat. Därför arbetar Svenska kyrkan även långsiktigt för att minska riskerna och sårbarheten när extremt väder uppstår. Det gör man exempelvis genom plantering av träd och buskage som stoppar vattenflöden, kunskap om effektivare odling och mer tåliga grödor samt hantering av vattenresurser.

STÖD TILL MÄNNISKOR SOM FÖRFÖLJS PÅ GRUND AV SIN TRO

På många håll i världen lever troende människor i stor utsatthet och i områden där kyrkor och andra religiösa lokaler attackerats. Det gäller såväl kristna som människor av annan tro, exempelvis muslimer, judar och yazidier i Irak och Syrien. Svenska kyrkan fördömer allt våld som sker i religioners namn och därför innesluts utsatta troende i böner och omfattas av Svenska kyrkans stöd.

Tillsammans med kyrkor och samarbetspartner världen över arbetar Svenska kyrkan för konfliktlösning och mänskliga rättigheter. Svenska kyrkan stärker kristna som lever i minoritet och arbetar för dialog mellan människor av olika tro. Svenska kyrkan stödjer kristna i länder i Afrika och i Pakistan. Svenska kyr-

kan samarbetar t.ex. med *The Middle East Council of Churches*, *World Student Christian Federation Middle East* och *Near East School of Theology, Beirut*, som utbildar präster i Mellanöstern. En del av Svenska kyrkans arbete är en verksamhet i det tysta, bortom strålkastarljuset, av säkerhetshänsyn gentemot enskilda människor och organisationer.

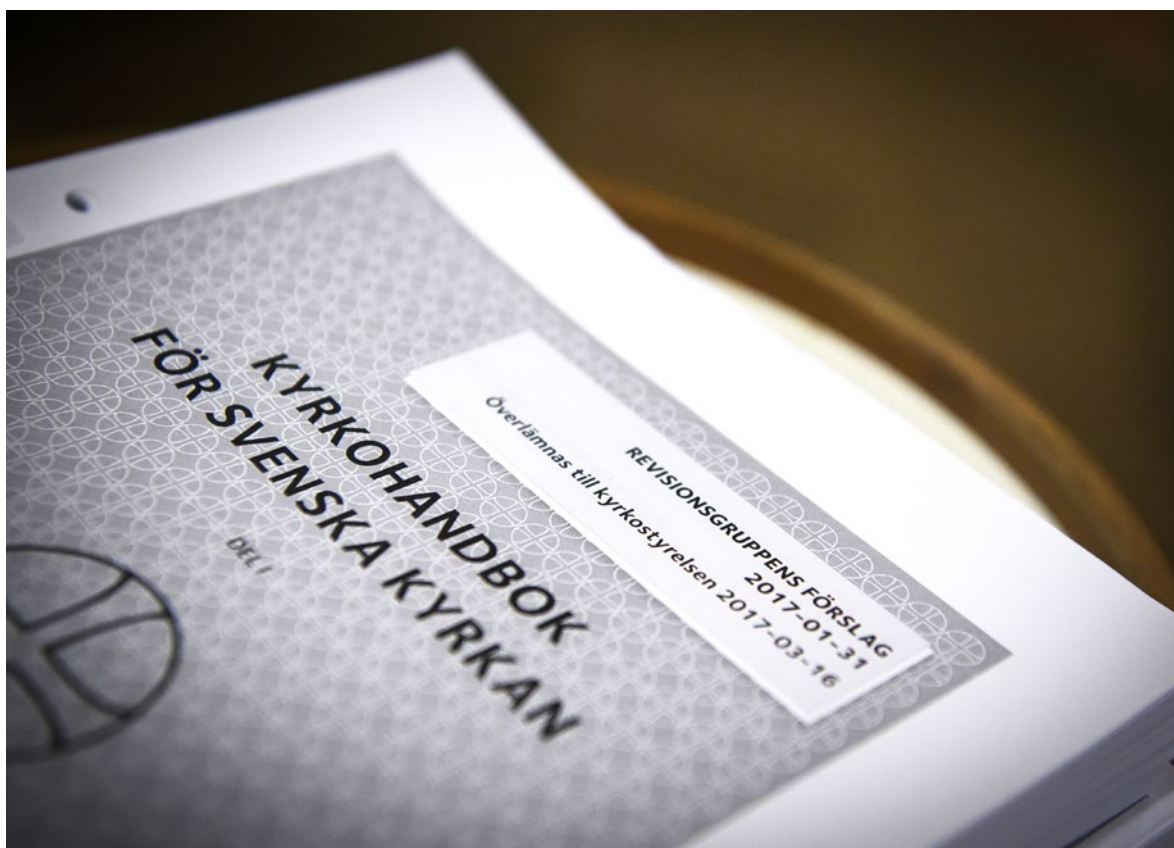
Tillsammans med Sveriges kristna råd och Sveriges Interreligiösa Råd slår Svenska kyrkan också vakt om samhällsutvecklingen i vårt eget land och reagerar när människor och religiösa lokaler attackerats.

 www.svenskakyrkan.se/internationelltarbete/det-har-gor-vi

Stöd till stift och församlingar

Ett av kyrkostyrelsens uppdrag är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftens. Visst utvecklingsarbete äger rum i samarbete med något eller några stift med särskilt intresse och engagemang inom ett verksamhetsområde. Den nationella nivån ger stöd inom fyra övergripande områden som definierats av kyrkostyrelsen tillsammans med stiftens: församlingarnas grundläggande uppgift, kommunikation, omvärldsanalys och forskning samt administrativ samverkan i strävan efter en hållbar kyrka. För detaljerad information om den nationella nivåns arbete med klimat- och hållbarhetsfrågor hänvisas till *Hållbarhetsredovisning 2017*.

Samarbetet har stärkts på förtroendemannanivå mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna liksom samarbetet på tjänstemannanivå mellan stiftens och

I november 2017 antog kyrkomötet förslaget till ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan.

nationell nivåns ledning. Ett strategiskt utvecklingsarbete genomförs tillsammans med stiftens inom flera verksamhetsområden, inte minst inom administrativ samverkan och i arbetet med att genomföra barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkans beslutsprocesser.

BESLUT OM NY KYRKOHANDBOK

Den 23 november fattade kyrkomötet beslutet att anta en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan. Det mångåriga arbetet med att förnya kyrkohandboken har syftat till att utveckla det lokala gudstjänstlivet och främja det gemensamma för Svenska kyrkan. Kyrkohandboken består av gudstjänstordningar med böner och andra texter samt musik. Den nya kyrkohandboken ger möjlighet till ökad flexibilitet, något som efterfrågats, inte minst utifrån ett barnperspektiv.

Huvudvolym, musikvolym samt en mässbok som innehåller ordningen och musiken för högmässan och övriga gudstjänster har publicerats. Ett implementeringsarbete pågår i samarbete med stiftens så att den nya kyrkohandboken kan tas i bruk på pingst dagen 2018. Det har producerats informations- och fördjupningsmaterial samt en körutgåva. Ett översättningsarbete pågår till nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk.

Kyrkomötet gav kyrkostyrelsen i uppdrag att arbeta vidare med gudstjänstens musik och ta fram kompletterande musik till den nya kyrkohandboken. Det omfattar både gudstjänstmusik och musiken i de liturgiska texterna, musik från exempelvis samisk tradition och från samarbetskyrkor utanför Europa.

www.svenskakyrkan.se/kyrkohandboken

LÄRANDE OCH UNDERVISNING

I samarbete med stift och församlingar har en särskild satsning på kyrkans undervisning och mission, *Dela tro – dela liv*, genomförts under några år. Den har till syfte att stärka församlingarna i den grundläggande uppgiften och hitta nya vägar i det konkreta arbetet. Svenska kyrkan har med satsningen velat ge människor i alla åldrar möjlighet att växa och utvecklas i sin förmåga att samtala om och leva i tro. Satsningen fasas nu ut, men kyrkostyrelsen planerar vidare för ett systematiskt och sammanhållet program för lärande och undervisning för alla åldrar i Svenska kyrkan.

INTEGRATION OCH ETABLERING

Svenska kyrkan har sedan länge arbetat i mötet med asylsökande och flyktingar. Sedan hösten 2015 har

I juli 2017 fanns det cirka 1 180 personer i någon form av arbetsmarknads- politisk åtgärd i Svenska kyrkans församlingar och pastorat. De flesta av dessa fanns i åtgärdsprogrammen nystartsjobb, lönebidrag eller i trygghetsanställning.

verksamheten i många svenska församlingar förändrats genom det stora antalet människor som tagit sin tillflykt till Sverige, undan konflikter, våld och misär. Genom medarbetare, ofta ideellt engagerade, har många församlingar erbjudit bl.a. språkträning, självvårdande samtal och psykosocialt stöd.

Kyrkostyrelsen har särskilt avsatt 60 miljoner kronor årligen t.o.m. år 2019 för arbete med människor på flykt och nyanlända i Sverige. Långsiktighet och samverkan med andra organisationer har varit utgångspunkt vid fördelningen av dessa medel. Den största delen av medlen har fördelats till arbetet i svenska församlingar och pastorat, men en stor del har även fördelats i den internationella verksamheten såsom humanitära insatser och utvecklingsarbete främst i Mellan-östern. Kyrkostyrelsen har även anslagit resursförstärkning i stiftsorganisationen för coachning av medarbetare lokalt. Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar där Svenska kyrkan är en av huvudmännen har genom extra medel förstärkt sin juridiska kompetens. Översättningar av gudstjänstmaterial har gjorts till bl.a. persiska/farsi, dari, arabiska och tigrinja.

Flera församlingar vittnar om rädsla och främlingsfientlighet bland människor – känslor som man försöker att bemöta genom insatser för att öka tilliten människor emellan. Den nationella nivån har under året i samverkan med Västerås stift etablerat ett samarbete med Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism, numera Center mot våldsbejakande extremism under Brottsförebyggande rådet vid Justitiedepartementet.

Support Migration på nationell nivå riktar sig till anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade som på olika sätt arbetar med migrations- och integrationsfrågor. Det är en tvådelad stödfunktion som består av ett intranät och en telefon- och e-postservice. *Support Migration* underlättar erfarenhets-, kunskaps- och metodutbyte mellan församlingar. Medarbetare knutna till funktionen arrangerar utbildning i t.ex. psykosocialt förhållningssätt och bemötande för medarbetare i stift och församling, några i samarbete med andra organisationer. Intranätsdelen är öppen för allmänheten och andra aktörer.

internwww.svenskakyrkan.se/supportmigration

Det finns sedan länge ett samarbete på lokal nivå på många håll mellan Svenska kyrkans församlingar och Arbetsförmedlingen för att öppna dörrar till arbetsmarknaden med rehabilitering, arbetsträning och praktik under handledning. En nationell överenskommelse mellan Svenska kyrkan, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Arbetsförmedlingen stärker och kvalitetssäkrar arbetet och syftar till att fler människor ska få stöd att komma ut i arbetslivet. Det fleråriga projektet *Mer än jobb – Svenska kyrkans stöd till människor i arbetslöshet* avslutades i december och har därefter övergått i ordinarie verksamhet. Projektet har riktat sig särskilt till de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden, såsom unga, funktionshindrade och nyanlända. I juli 2017 fanns det cirka 1 180 personer i någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd i Svenska kyrkans församlingar och pastorat. De flesta av dessa fanns i åtgärdsprogrammen nystartsjobb, lönebidrag eller i trygghetsanställning.

Mensura Nepjip flyttade till Sverige från Eritrea för nio år sedan. Café Trädgårn är ett samarbete mellan Domkyrkoförsamlingen och Härnösands kommun och fungerar som en mötesplats för alla. Therese Nyvind Martinsson är assistent i församlingen.

JOURHAVANDE PRÄST OCH STÖD PÅ NÄTET

Svenska kyrkans *Jourhavande Präst* finns i tre kanaler under tider på dygnet när många andra stödfunktioner inte finns tillgängliga. Tjänsten kan nås på telefon via nödnumret 112 och på webben via digitala brev eller chatt. Arbetet samordnas på nationell nivå och bemannas av medarbetare från hela landet. I telefontjänsten besvarades 2017 omkring 75 000 samtal. De två andra kanalerna används av allt fler och antalet chattar per kväll uppgår till 40 stycken. Chatttjänsten når nya målgrupper, framför allt yngre personer. Svenska kyrkan erbjuder också en finsk telejour.

ALLHELGONAHELGEN

Liksom tidigare år genomfördes en Allhelgonasatsning med diakonal inriktning. Satsningen 2017 handlade om att sänka trösklarna för att bli en god medmänniska till den som sörjer. Inom ramen för detta arbete har ett antal tips tagits fram för hur man kan tänka när man möter sörjande, *Första hjälpen vid sorg*. Tipsen delades i sociala medier och under Allhelgonahelgen delades en informationsfolder ut vid lokala ljusutdelningar. Genomslaget blev stort, filmen om första hjälpen nådde 1,2 miljoner användare på Facebook.

SOCIALA MEDIER

Genom Svenska kyrkans webbplats finns stort utrymme för sociala flöden. Webben är anpassad till det faktum att mer än hälften som besöker Svenska kyrkans webb gör det via mobil eller surfplatta. I genomsnitt producerades en film per dag till webbplatsen, för att komplettera de texter som finns.

Fler och fler människor söker sig till Svenska kyrkans kanaler på sociala medier. En del undrar över de stora frågorna i livet, andra vill diskutera en betraktelse eller så vill man be en bön för någon. Många diakoner, församlingspedagoger och präster har sedan många år vistats på nätet i kyrkans egna kanaler och på andra arenor. Med omkring 65 400 följare på Svenska kyrkans officiella Facebooksida i december 2017 och omkring 19 700 följare för den internationella verksamhetens facebooksida finns ett ökat behov av prästerlig närvaro på nätet. Uppgifterna varierar mellan faktafrågor och pastoralt omhändertagande. Ibland handlar det om att hänvisa till en annan präst i närmiljön. En rekryterings- och utbildningssatsning har startat i syfte att få fler präster i tjänst på nätet.

 www.facebook.com/svenskakyrkan

KYRKA OCH POLIS I SAMVERKAN

En uppdaterad överenskommelse om samverkan med Polisen och Svenska kyrkan, Equmeniakyrkan och Katolska kyrkan i Sverige tecknades 2017. Den syftar

till att trossamfunden kan bidra i polisens verksamhet vid t.ex. överlämnande av dödsbud, brottsofferstöd och krishantering. Stöd kan också ges i form av psykosocialt stöd till polisens anställda. Den nationella överenskommelsen ska vara utgångspunkt för lokala och regionala överenskommelser.

KULTUR

Svenska kyrkan verkar för ett rikt, mångfaldigt och frimodigt kulturliv och vill stå i dialog med de kulturutövare och konstnärer som i vår tid bearbetar livets stora existentiella frågor. Svenska kyrkan delar därför ut kulturstipendier varje år i syfte att bidra till skapandet av nya konstnärliga verk som anknyter till den kristna traditionen och de bibliska berättelserna. Intresset i år var rekordstort med 475 ansökningar och intresset ökar varje år. Stipendiesumman på 500 tkr fördelades jämnt mellan fem projekt inom scenkonst, bildkonst, film, litteratur och musik. Svenska kyrkans samiska kulturpris tilldelades till regissören Amanda Kernell för sin film *Sameblod*.

Göteborgs filmfestival hade i år temat *Gudar och människor* och därför hade tro- och religionsfrågor en ovanligt framträdande roll. Svenska kyrkans filmpris Angelos delades ut till filmen *Dröm vidare* av regissördebutanten Rojda Sekersöz, en film som även vann publikens pris som delades ut på festivalens slutgala. En dryg månad senare, i mars, delades Svenska kyrkans ungdomsfilmpris ut till filmen *Heartstone* under Barn- och ungdomsfilmfestivalen i Malmö. Under båda filmfestivalerna arrangerade Svenska kyrkan seminarier och andra aktiviteter.

SAMISKA KYRKODAGAR

I juni samlades drygt 500 deltagare från Sverige, Finland, Norge och Ryssland för samiska kyrkodagar i Arvidsjaur. Förutom att fira gudstjänst på samiska kunde deltagarna välja bland konserter och seminarier om t.ex. jojk i kyrkan, samisk kyrkokonst, klimatfrågor och frågor som rörde en eventuell sannings- och försoningskommission. Parallellt genomfördes ett ungdomsläger för unga i åldrarna 14–25 år. Kommunikationen var utmanande, då den skedde på minst fem språk och de samiska varieteterna.

KULTURARV

Svenska kyrkan förvaltar landets största sammanhållna kulturarv. Kyrkans kulturarv är både materiellt och immateriellt: kyrkogårdar och kulturminnen, kyrkorum och traditioner, instrument och musik. Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt kulturmiljölagen. Svenska kyrkan får årligen ett bidrag från staten, kyrkoantikvarisk ersättning, för merkostnader för vård och underhåll av det

De samiska kyrkodagarna i Arvidsjaur samlade drygt 500 deltagare från Sverige, Finland, Norge och Ryssland.

kyrkliga kulturarvet som omfattas av kulturmiljölagen. Kyrkostyrelsen har uppdraget att besluta om fördelning av denna ersättning på 460 miljoner kronor och redovisa användningen.

OMVÄRLDSANALYS OCH FORSKNING

Analys och forskningsresultat presenteras kontinuerligt via publikationer, föredrag och konferenser. Dessutom publiceras antologier, forskningsöversikter samt vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar.

Under våren presenterades studien *En tid av möten* där omfattningen av Svenska kyrkans arbete med asylsökande och nyanlända i Sverige 2015 och 2016 belyses. Studien baseras på en nationell enkätstudie och intervjuer i församlingar med olika förutsättningar. I studien beskrivs hur Svenska kyrkans församlingar utökade den befintliga verksamheten och mobiliserade medarbetare och volontärer till nya insatser, såväl i glesbygd som i större städer. Den tecknar bilden av utmaningar men också stor glädje, inte minst i mötet mellan människor. Studien finns publicerad i en bok och kan även laddas ned gratis från Svenska kyrkans webb. Den finns även översatt till engelska.

Flera av Svenska kyrkans forskare har bidragit till boken *Mellan himmel och jord – Svenska kyrkans kulturarv inför framtiden*. Boken är en del i en pågå-

ende reflektion i Svenska kyrkan om hur kulturarvet är ett levande arv, där nya tolkningar och förståelser finns i dialog med den mångtusenåriga historien. Symboler förmedlas och förändras, tolkas och omtolkas – nya tillkommer medan andra försvinner. Den handlar om att kulturarvet inte bara är något som ska konserveras och skyddas utan snarare är det som kyrkan anförtratts att främja och förnya.

SVENSKA KYRKANS GRUNDUTBILDNINGAR OCH SVENSKA TEOLOGISKA INSTITUTET

Svenska kyrkans utbildningsinstitut, med verksamheten förlagd till både Uppsala och Lund, har uppdraget att utbilda blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Frågor om rekrytering och kompetensförsörjning är ständigt levande inom Svenska kyrkan. Under 2017 har totalt 174 personer examinerats, 76 personer i Lund och 98 i Uppsala. 76 personer har studerat på halvfart och på distans. Av de examinerade var 52 diakoner, 50 församlingspedagoger, 9 kyrkomusiker och 63 präster. Dessutom har 56 studerande erhållit intyg om avslutad pastoralteologisk grundkurs under året, varav tio personer studerat i Göteborg. Utbildningsinstitutet ansvarar för den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen och under året har 75 personer avslutat denna utbildning.

Kvällsmässa i Svenska kyrkan, Phuket, Thailand.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem inriktar sig på religionsteologi och religionsmöte, särskilt mötet mellan kristendomen och judendomen, samt ekumeniska kontakter med kristna ur olika kyrkotraditioner. Institutet ger kortare och längre kurser inom dessa områden och möten sker med människor från olika religiösa och politiska grupper i området. Kursdeltagarna är teologer, präster och andra grupper av kyrkoarbetare från Svenska kyrkan och samarbetspartner världen över. Nytt för i år är att årets kyrkoledarkonferens för ledare från Latinamerika översatts till spanska. Kyrkoledare från Guatemala, Colombia, Honduras och Haiti deltog och kursen fokuserade på genus och ledarskap.

ARBETE BLAND SVENSKAR I ANDRA LÄNDER

Svenska kyrkan har utsänd personal och egna lokaler på 40 platser i 23 länder runt om i världen och firar gudstjänst, bedriver undervisning samt utövar diakoni och mission. På ytterligare cirka 100 platser firar man regelbundet gudstjänst. Rekrytering och utbildning av utlandsplacerad personal ingår i kyrkostyrelsens uppdrag. Medarbetare och förtroendevalda i de olika utlandsförsamlingarna har under året fortbildats inom kommunikation och säkerhet. Beredskap för krissituationer har aktualiserats genom de senaste årens terrorattentat och behöver ständigt förnyas.

Svenska kyrkan har för närvarande problem med att få visum för medarbetare till framför allt Australien och USA, vilket innebär reducerad verksamhet och orsakar problem.

www.svenskakyrkan.se/iutlandet

REGNBÅGSNYCKELN

Svenska kyrkan ska vara en inkluderande kyrka, där alla ska känna sig trygga och välkomna. Därför sker ett arbete mot diskriminering och medarbetare utbildas kontinuerligt i gender- och mångfaldsfrågor för att utveckla miljöer där människor får ett gott bemötande. För att stärka Svenska kyrkans hbtq-kompetens erbjuds processmodellen *Regnbågsnyckeln*, framtagen av Riksförbundet för kristna hbtq-personer och Sensus studieförbund. Den har prövats i några pilotförsamlingar under 2017 och kommer att erbjudas samtliga församlingar 2018. Under 2017 utbildade Svenska kyrkan 30 processledare i *Regnbågsnyckeln* och under 2018 kommer ytterligare 30 att utbildas. Den församling som vill bli märkt med en *Regnbågsnyckel* ska genomföra utbildningar i sina medarbetarlag och bland förtroendevalda.

Efter terrorattentatet i Stockholm. Tillsammans kan vi övervinna våldet.

SVENSKA KYRKANS BEREDSKAP

Kyrkostyrelsen ansvarar för att samordna beredskaperna inom Svenska kyrkan och att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur arbetet inom kris och beredskap ska bedrivas inom Svenska kyrkan. Inom ramen för kyrkostyrelsens krisberedskap och krisledning ges stöd till utlandsförsamlingarnas verksamhet, den internationella verksamhetens medarbetare och till övriga delar av den nationella nivån. Det sker en kontinuerlig samverkan med *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* och krissamordnings- och säkerhetsfunktionen på nationell nivå har stärkts de senaste åren.

ADMINISTRATIV SAMVERKAN

Det pågår ett utvecklingsarbete för ökad samverkan inom det administrativa området i Svenska kyrkan. Arbetet sker tillsammans med stiftet och syftar till att ge förutsättningar för församlingarna att frigöra ytterligare kraft och resurser för sin grundläggande uppgift. Arbetet bidrar också till en hållbar utveckling och en likvärdig kvalitet i hela Svenska kyrkan.

De fem prioriterade verksamhetsområdena som stiftet och kyrkostyrelsen tillsammans kommit överens om är IT, fastigheter, ekonomi- och lönehantering, ärendehantering samt inköpsstöd. Den gemensamma IT-plattformen är en central förutsättning för adminis-

trativ samverkan och därför är både kostnaden per användare och församlingarnas anslutning till plattformen subventionerad. Antalet församlingar och stift som är anslutna uppgick vid årsskiftet 2017/2018 till 433, med totalt 13 000 användare.

Anslutningstakten till de gemensamma administrativa lösningarna är relativt hög. Antalet församlingar och pastorat som antingen är anslutna till de gemensamma ekonomi- och löneprocesserna, eller är på väg att anslutas, uppgår idag till 150.

Svenska kyrkan kan påverka näringslivet när vi sluter ramavtal för hela kyrkan – och samtidigt minskar vi våra kostnader. Under 2017 sparades 137 miljoner kronor genom ramavtalen. Samtliga 86 leverantörer inom ramavtalen följer Svenska kyrkans uppförandekod för leverantörer som innehåller krav om miljöhänsyn, arbetsvillkor, andra mänskliga rättigheter och förbud mot korruption. Olika hållbarhetsfrågor lyfts i såväl bedömningskriterier som kravspecifikationer, anpassade till den aktuella verksamheten. Det kan t.ex. handla om att en hög andel miljömärkta varor efterfrågas eller att krav på att arbetsförhållanden på fabriker i lågkostnadsländer följs upp.

Genom portalen för inköp på Svenska kyrkans intranät kan församlingar och stift ta del av hållbarhetsbedömningar och annan information, vilket hjäl-

Ett centralt register över alla fastigheter kommer att skapas och lokalförsörjningsplaner ska utarbetas med redovisning av hur församlingarna avser att använda sina byggnader framöver.

per enheter inom kyrkan att göra aktiva val och vid behov förändra det egna beteendet för att t.ex. minska den egna klimatpåverkan.

FASTIGHETER, KYRKOR OCH UTJÄMNINGSSYSTEM

För att frigöra ekonomiska resurser till församlingarnas grundläggande uppgifter, och för att kunna arbeta rikstäckande krävs ett gemensamt ansvarstagande inom Svenska kyrkan. Förvaltningen av det kulturarv som utgörs av kyrkobyggnaderna och av övriga byggnader behöver effektiviseras, vilket var innebörden i ett kyrkomötesbeslut hösten 2016. I en framtid med färre medlemmar kommer Svenska kyrkan att behöva arbeta mer kostnadseffektivt inom en rad områden. Särskilt när det gäller fastigheter är bedömningen att stora resurser kan frigöras genom att församlingarna får bättre redskap för översyn och effektiv förvaltning. Kostnaderna för förvaltning av samtliga fastigheter inklusive kyrkor och kapell uppgår årligen till cirka en fjärdedel av Svenska kyrkans totala kostnader. Det finns fortfarande stora möjligheter till ytterligare energibesparingar i Svenska kyrkans byggnader. Förvaltarskap är en grundläggande utgångspunkt i arbetet framåt vilket innebär att miljöaspekter ska integreras i arbetet, sida vid sida med pastorala, sociala och kulturarvsrelaterade aspekter. Detta ska ske samtidigt som en ekonomiskt hållbar fastighetsförvaltning nås.

Ett centralt register över alla fastigheter kommer att skapas och lokalförsörjningsplaner ska utarbetas med redovisning av hur församlingarna avser att använda sina byggnader framöver. Ett kyrkounderhållsbidrag införs som stöd till församlingarnas underhåll av kyrkobyggnaderna. Församlingar kommer med tiden att i samråd med stift och kyrkostyrelse kunna överlåta kyrkobyggnader de inte längre har bruk för till Trossamfundet Svenska kyrkan. Registret ligger dock närmast i tid att införas, och planeras vara upprättat den 1 januari 2019.

Förändringar av Svenska kyrkans ekonomiska utjämningsystem träder i kraft i januari 2018. En nyhet är att beräkningarna baseras på hur många barn som bor i en församling samt faktorer som att församlingen finns i glesbygd eller i ett socialt utsatt område.

SVENSKA KYRKANS MEDLEMMAR

Antalet aktiva medlemsinträden i Svenska kyrkan ökar år från år, även om omfattningen inte är lika stor som antalet utträden. In- och utträden ur Svenska kyrkan har studerats närmare, genom både enkätundersökning och personliga intervjuer och har presenterats i rapporten *Medlemmar i rörelse*. 2017 har fler än 96 000 medlemmar lämnat Svenska kyrkan. Detta är delvis en effekt av reaktioner på medierapportering där förtroende brustit från medlemmar med en lång relation till kyrkan, men också en effekt av att generationen unga vuxna är ovanligt stor och att de i högre grad än tidigare är omprövat sitt medlemskap. Den som lämnar Svenska kyrkan är ofta en ung man i storstad med högre inkomst än genomsnittet.

Den som går in i Svenska kyrkan är ofta en ung kvinna, utlandsfödd eller en återinträdare. Studien visar att rörligheten i medlemskåren ökat och att beslut om både in- och utträde ofta är en längre process som berör individen på djupet.

Att öka kännedomen om hur Svenska kyrkan kan bidra till mening, livsmod och sammanhang i livets olika skeden är angeläget likaså att informera om de insatser Svenska kyrkan gör i samhället i stort. Vid-

På de flesta platser i landet var köerna till vallokalerna tidvis långa.

den av Svenska kyrkans arbete är något som den nationella nivån, stiftens och församlingarna tillsammans och kontinuerligt bör aktualisera.

www.svenskakyrkan.se/statistik

KYRKOVALET

I september genomfördes ett kyrkovalet med ett högt valdeltagande. Den utökade möjligheten att förtidsrösta fram till och med valdagen har varit en viktig faktor för det ökade valdeltagandet. Likaså att nomineringsgrupperna har varit mer aktiva än andra år med att berätta om sina program och värva röster.

Målet med kommunikationen inför valet var att skapa kännedom om Svenska kyrkan och om valet samt ge information om hur man röstar. Tre veckor innan valet fanns en bemannad funktion, *Valservice*, vars syfte var att svara på allmänhetens frågor kring kyrkovalet per telefon och e-post. De vanligaste frågorna rörde röstkort, vallokaler samt nomineringsgrupper. Högst var trycket under valdagen då 634 telefonsamtal besvarades från nationell nivå.

Det mediala intresset för kyrkovalet och på sociala medier var större än tidigare år och förutom många lokalpolitiska utspel på redaktionell plats lyftes kyrkovalets betydelse också på många ledarsidor runt om i landet.

Normering och förvaltning

Kyrkostyrelsen bereder beslut till kyrkomötet om ändringar i kyrkoordningen avseende bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till Svenska kyrkan och vigningstjänst. Det gäller även ändringar i kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Arbetet är inriktat på att utarbeta ändamålsenliga underlag för förankring,

reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen. Ett exempel på normering kan vara regler om vård och förvaring av handlingar i Svenska kyrkans arkiv, i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, om utlåning och återlämnande av handlingar samt överlämnande av handlingar för överprövning samt regler för när handlingar ska gallras.

KAPITAL OCH PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR

Svenska kyrkan är genom förvaltningen av prästlönetillgångar Sveriges största jordbruksförvaltare och Sveriges femte största skogsförvaltare. Tillgångarna består av skog, mark och ett fondkapital, och det sammantagna marknadsvärdet uppgår till cirka 29 miljarder kronor. Prästlönetillgångarna förvaltas av stiftens och kyrkostyrelsen har ett tillsynsuppdrag som även inkluderar råd och stöd i frågor som rör förvaltningen. Dessutom ingår det i kyrkostyrelsens uppdrag att vid behov utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Nationell nivå förvaltar ett kapital på cirka 8 155 miljoner kronor per sista december 2017, med ett avkastningskrav på tre procent per år över en rullande tioårsperiod, utöver inflationen. Avkastningen från förvaltningen ses som en resurs för att bekosta långsiktiga åtaganden och prioriterade områden för Svenska kyrkans verksamhet. Kapitalet ska förvaltas effektivt och på ett etiskt försvarbart sätt. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn och ett delegerat ansvar för verksamheten ligger hos kapitalförvaltningsrådet.

Inom ramen för hållbarhetsarbetet finns Ethosfonder för hela kyrkan. Det finns för närvarande tre fonder: En svensk och en global aktiefond samt en svensk räntefond. Hela förvaltningen av det nationella kapitalet följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, *Principles for Responsible Investments*. För mer detaljerad redovisning hänvisas till *Hållbarhetsredovisning 2017*.

www.svenskakyrkan.se/hallbarutveckling

Så här styrs Svenska kyrkan

FÖRSAMLINGAR, PASTORAT, STIFT OCH NATIONELL NIVÅ

Organisation 2017

Församling

- SOM INTE INGÅR I PASTORAT
- DET LOKALA PASTORALA OMRÅDET
- FULLGÖR FÖRSAMLINGENS GRUNDLÄGGANDE UPPGIFT

KYRKOFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN

REVISION

KYRKORÅD
STYRELSE
KYRKOHERDEN
ÄR LEDAMOT

VALNÄMND

Pastorat

- PASTORALT OMRÅDE
- ÖVERGRIPANDE LOKALT ANSVAR FÖR ATT FÖRSAMLINGARNA FULLGÖR SIN GRUNDLÄGGANDE UPPGIFT
- EKONOMISKT ANSVAR

KYRKOFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN

REVISION

KYRKORÅD
STYRELSE. KYRKO-
HERDEN ÄR LEDAMOT

VALNÄMND

FÖRSAMLING
FÖRSAMLINGSRÅD.
STYRELSE. KYRKO-
HERDEN ÄR LEDAMOT

FÖRSAMLING
FÖRSAMLINGSRÅD.
STYRELSE. KYRKO-
HERDEN ÄR LEDAMOT

Stift

- DET REGIONALA PASTORALA OMRÅDET
- FRÄMJAR OCH HAR TILLSYN ÖVER FÖRSAMLINGSLIVET

STIFTSFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN

REVISION

EV NÄMNDER

STIFTSSTYRELSEN
LEDER OCH SAM-
ORDNAR STIFTETS
FÖRVALTNING.
BISKOPEN ÄR
ORDFÖRANDE.

DOMKAPITLET
PRÖVAR BEHÖRIG-
HET FÖR PRÄSTER
OCH DIAKONER
SAMT ÖVER-
PRÖVAR BESLUT.
BISKOPEN ÄR
ORDFÖRANDE.

BISKOPEN

Nationell nivå

- ANSVARAR FÖR SVENSKA KYRKANS GEMENSAMMA ANGELÄGENHETER OCH FÖRETRÄDER KYRKAN NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT

KYRKOMÖTET
SVENSKA KYRKANS HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN

REVISION

BISKOPSMÖTET
BISKOPARNA
SAMRÅDER OM
GEMENSAMMA
FRÅGOR.

KYRKOSTYRELSEN
LEDER OCH SAMORD-
NAR FÖRVALTNINGEN
AV DEN NATIONELLA
NIVÅNS UPPGIFTER.
ÄRKEBISKOPEN ÄR
ORDFÖRANDE.

**DE KYRKLIGA
NÄMNDERNA**

KYRKOMÖTETS
LÄRONÄMND
SVENSKA KYRKANS
ÖVERKLAGANDE-
NÄMND
SVENSKA KYRKANS
ANSVARSNÄMND
FÖR BISKOPAR
SVENSKA KYRKANS
VALPRÖVNINGS-
NÄMND

**ÄRKE-
BISKOPEN**

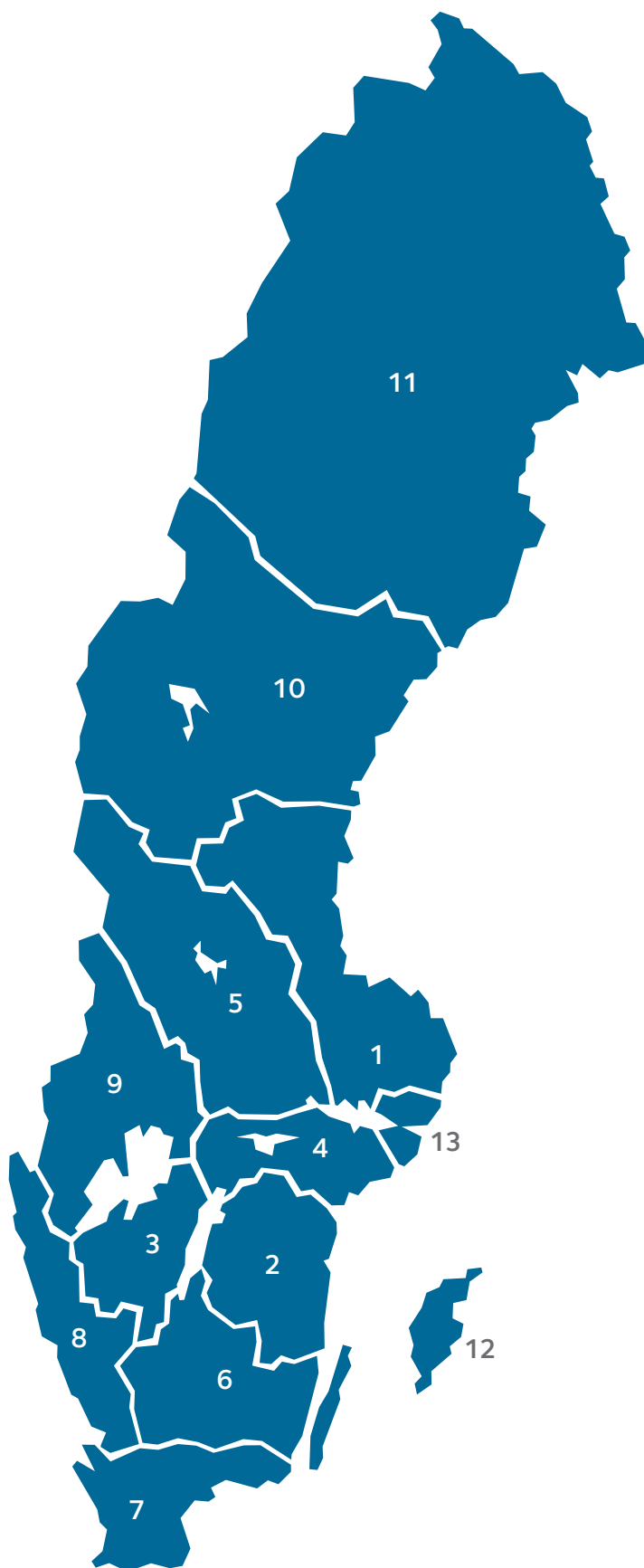
RÅD

Detta är inte en fullständig organisationskiss.

Stiften i Svenska kyrkan

14 BISKOPAR I 13 STIFT

Svenska kyrkan bestod 2017 av 13 stift indelade i totalt 1 355 församlingar i Sverige och 31 församlingar utomlands. 59 procent av Sveriges befolkning var medlemmar i Svenska kyrkan.

1. UPPSALA STIFT
BISKOP: RAGNAR PERSENIUS
62,5 % MEDLEMMAR
121 FÖRSAMLINGAR
ÄRKEBISKOP: ANTJE JACKELÉN
(I Uppsala stift finns två biskopar
med olika ansv arsområden)

2. LINKÖPINGS STIFT
BISKOP: MARTIN MODÉUS
63,4 % MEDLEMMAR
106 FÖRSAMLINGAR

3. SKARA STIFT
BISKOP: ÅKE BONNIER
64,1 % MEDLEMMAR
120 FÖRSAMLINGAR

4. STRÄNGNÄS STIFT
BISKOP: JOHAN DALMAN
55,4 % MEDLEMMAR
71 FÖRSAMLINGAR

5. VÄSTERÅS STIFT
BISKOP: MIKAEL MOGREN
63,4 % MEDLEMMAR
72 FÖRSAMLINGAR

6. VÄXJÖ STIFT
BISKOP: FREDRIK MODÉUS
63,1 % MEDLEMMAR
175 FÖRSAMLINGAR

7. LUNDS STIFT
BISKOP: JOHAN TYRBERG
58,0 % MEDLEMMAR
171 FÖRSAMLINGAR

8. GÖTEBORGS STIFT
BISKOP: SUSANNE RAPPMANN
57,2 % MEDLEMMAR
186 FÖRSAMLINGAR

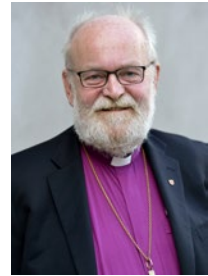
9. KARLSTADS STIFT
BISKOP: SÖREN DALEVI
69,8 % MEDLEMMAR
86 FÖRSAMLINGAR

10. HÄRNÖSANDS STIFT
BISKOP: EVA NORDUNG
BYSTRÖM
69,1 % MEDLEMMAR
103 FÖRSAMLINGAR

11. LULEÅ STIFT
BISKOP: HANS STIGLUND
BISKOP ELECTA:
Åsa Nyström.
Vigs 3 juni 2018.
70,8 % MEDLEMMAR
58 FÖRSAMLINGAR

12. VISBY STIFT
BISKOP: SVEN-BERNHARD FAST
BISKOP ELECTUS:
Thomas Petersson .
Vigs 3 juni 2018.
66,1 % MEDLEMMAR
37 FÖRSAMLINGAR

13. STOCKHOLMS STIFT
BISKOP: EVA BRUNNE
50,3 % MEDLEMMAR
61 FÖRSAMLINGAR

Förvaltningsberättelse

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Den nationella nivåns uppdrag är att vara en sammanhållande kraft och bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag rikstäckande genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter inom ett antal områden. Det gäller

- omvärld och relationer där företrädarskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund och internationell mission och diakoni ingår,
- stöd till stift och församlingar som bl.a. innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgift, utbildningar för tjänst inom Svenska kyrkan, forskning, kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder och administrativa stödfunktioner samt
- normering, tillsyn och förvaltning.

STYRNING OCH LEDNING

Verksamheten på den nationella nivån bedrivs i det registrerade Trossamfundet Svenska kyrkan, organisationsnummer 252002-6135 med säte i Uppsala. Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta organ på nationell nivå och dess 251 ledamöter väljs av medlemmarna, varav 249 väljs i direkta val och de återstående två väljs av de 31 kyrkoråden inom Svenska kyrkan i utlandet. Kyrkostyrelsen är Svenska kyrkans högsta ansvariga organ när kyrkomötet inte är samlat. Ärkebiskopen är ordförande och kyrkomötet utser övriga ledamöter för en period om fyra år. Den leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen handlägger ärenden enligt bestämmelser i kyrkoordningen, beslutar i alla övergripande och löpande frågor på nationell nivå och företräder

Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen är kyrkomötets beredande och verkställande organ. Det betyder att kyrkostyrelsen kan lägga fram förslag i olika frågor genom skrivelser till kyrkomötet. Den ska också verkställa de uppdrag som kyrkomötet ger.

Direkt utsedda av kyrkomötet är även Läronämnden, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Kyrkostyrelsen utser bl.a. internationella rådet, rådet för Svenska kyrkan i utlandet samt kapitalförvaltningsrådet. Kyrkostyrelsen ansvarar för all övergripande verksamhet.

Kyrkokansliet i Uppsala är organiserat i elva avdelningar som genomför verksamheten på den nationella nivån. Kyrkokansliets arbete leds av en generalsekreterare.

Den årliga styrningen, i relationen mellan kyrkomötet, kyrkostyrelsen, generalsekreteraren och avdelningschefer består i huvudsak av processer för planering och för uppföljning av verksamhet och ekonomi. Årligen upprättas en budget för en period av tre år och en detaljerad budget för nästkommande år. Uppföljningsprocesserna sker löpande under året där dialoger och avrapportering till kyrkostyrelsen sker tertialvis. Därtill finns en process för uppföljning i form av generalsekreterarens löpande rapportering till kyrkostyrelsen under året.

LEGAL STRUKTUR

Svenska kyrkans nationella nivå innehar dotterföretaget Svenska kyrkans förvaltningsaktiebolag och det vilande dotterföretaget Svenska kyrkans utbildningsaktiebolag. Förvaltningsaktiebolaget äger och förvaltar fastigheten Fjärdingen 15:2 i Uppsala, som tillgodoser kyrkokansliets huvudsakliga behov av kontorslokaler. Svenska kyrkans nationella nivå

innehåller också andelar i intresseföretagen Fairtrade Sverige AB och Berling Media AB. Med hänvisning till 7 kap 3a§ i årsredovisningslagen upprättas ingen koncernredovisning på grund av ovanstående verksamheters ringa omfattning, i förhållande till den totala verksamheten på nationell nivå.

Inom ramen för verksamheten finns fem filialer vilka utgörs av fyra enheter inom Svenska kyrkan i utlandet vilka är placerade i Thailand, Hong Kong, Italien och Grekland samt Svenska teologiska institutet i Jerusalem i Israel.

STIFTELSE

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar 92 (föregående år 92) stiftelser med anknuten förvaltning. Stiftelserna är egna juridiska personer och separata årsredovisningar/sammanställningar i enlighet med gällande lagstiftning upprättas för dessa och de ingår därför inte i balans- och resultaträkningen för Svenska kyrkan på nationell nivå. Tillgångarna i stiftelserna har vid årsskiftet ett bokfört värde på 216 (föregående år 217) miljoner kronor. Avkastningen från stiftelserna tillförs till stor del den verksamhet som bedrivs inom Svenska kyrkan på nationell nivå. Vissa stiftelser lämnar dock bidrag även till mottagare utanför Svenska kyrkan beroende på vilket ändamål som ska främjas. Stiftelserna kan delas upp i följande kategorier; internationell mission och diakoni, utbildning, forskning och kultur och Svenska kyrkan i utlandet.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER 2017

Årets aktiviteter har på olika sätt främjat Trossamfundets ändamål; att levandegöra evangeliet och göra Guds rike känt. Här nedan följer några av de mer betydelsefulla exemplen. För en mer detaljerad beskrivning av årets aktiviteter se verksamhetsberättelsen.

- Svenska kyrkan har uppmärksammat 500 år av reformation och den nationella nivån har genomfört en rad aktiviteter med anledning av detta. Bland dessa kan nämnas att anordna mötesplatser i reformationens anda och att i ekumenisk samverkan publicera litteratur och informationsmaterial till stöd för fortsatt fördjupning och folkbildning om reformationen.
- Kyrkomötet beslutade i november 2017 att anta en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan. Kyrkohandboken består av gudstjänstordningar med böner och andra texter samt musik. Den nya kyrkohandboken kommer att tas i bruk på pingstdagen 2018.
- Under året har kyrkoval genomförts. Den slutliga sammanräkningen visade ett valdeltagande på drygt 19 procent, vilket är det högsta valdeltagandet

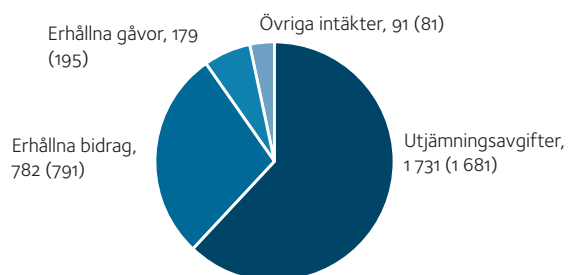
i ett kyrkoval sedan 1934 med nästan en miljon avgivna röster.

- Kyrkostyrelsen har särskilt avsatt 60 miljoner kronor årligen under perioden 2017-2019 för arbete med människor på flykt och nyanlända i Sverige. Den största delen av medlen, 48 miljoner, har fördelats till arbetet i svenska församlingar och pastorat och 12 miljoner har använts i den internationella verksamheten för humanitära insatser och utvecklingsarbete främst i Mellanöstern.
- 2017 fick Svenska kyrkan 8 miljoner kronor från regeringens stöd till civilsamhällets arbete med människor på flykt. Medlen har använts till att stötta pågående verksamhet i församlingar samt två regionala satsningar.

TOTALA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Det ekonomiska utfallet uppgår till 621 (föregående år 547) miljoner kronor. De totala intäkterna uppgår till 3 545 (föregående år 3 376) miljoner kronor, inklusive avkastningen från kapitalförvaltningen. Den största intäktsposten är utjämningsavgiften. Den omfördelas till största delen i det kyrkliga utjämningsystemet i form av utjämningsbidrag. Den näst största intäktsposten är erhållna bidrag, främst den kyrkoantikvariska ersättningen, som intäktsförs i den utsträckning som den används. Ännu inte använda medel skuldförs i balansräkningen. Övriga bidrag kommer bl.a. från Sida, EU, Radiohjälpen och olika stiftelser och används främst i den internationella verksamheten. Kollektor och gåvor är en annan betydelsefull intäkt, inte minst för den internationella verksamheten.

DIAGRAM 1: INTÄKTER* 2017 (MILJONER KRONOR, FÖREGÅENDE ÅR INOM PARENTES)

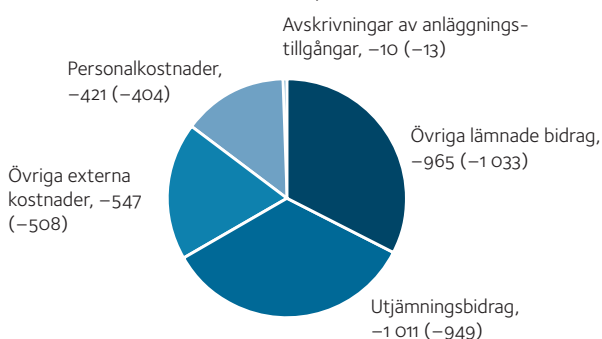
*exklusive kapitalförvaltningen.

Verksamheten utgår från kyrkoordningen och från de beslut som kyrkomötet och kyrkostyrelsen fattar. De totala kostnaderna uppgår till 2 954 (föregående år 2 907) miljoner kronor. Övriga lämnade bidrag avser främst bidrag för kyrkoantikvarisk ersättning 555

(föregående år 586) miljoner kronor samt lämnade bidrag från den internationella verksamheten 285 (föregående år 290) miljoner kronor. De internationella bidragen avser bidrag för utvecklingsarbete, katastrofbistånd och samverkan i utlandet. I lämnade bidrag ingår också den största delen av kyrkomötets satsning på flykting och asylsökande. Utjämningsbidrag avser stiftsbidrag och församlingsbidrag för kyrkunderhåll, kostnadsutjämning samt utjämning avseende andelen medlemmar.

Ökningen av övriga externa kostnader relaterar till kyrkovalet 2017 samt ökade IT-kostnader. Personalkostnaderna ökar jämfört med föregående år främst beroende på ökade pensionskostnader.

DIAGRAM 2: KOSTNADER 2017 (MILJONER KRONOR, FÖREGÅENDE ÅR INOM PARENTES)

FINANSIELLA INSTRUMENT

Marknadsvärdet på tillgångarna i kapitalförvaltningen uppgick per den 31 december 2017 till 8 155 (föregående år 7 388) miljoner kronor. Resultatet uppgick till 762 (föregående år 628) miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning på 10,3 (föregående år 9,3) procent, vilket kan jämföras mot jämförelseindex på 8,3 (föregående år 8,8) procent under motsvarande period.

Samtliga tillgångsslag i portföljen bidrog med positiv avkastning. Tillgångsslaget Globala aktier gav den procentuellt högsta avkastningen med 19 procent. I relation till sitt jämförelseindex var dock tillgångsslaget Fastigheter bäst. Det gav 15,4 procent jämfört med 4,8 procent för index. Totalt stod aktieplaceringarna för ett positivt resultat med 670 miljoner kronor, varav 633 miljoner kronor är realiserade värdeförändringar. Ränteplaceringarna inklusive likvida medel, fastighetsfonder och alternativa placeringar bidrog med totalt 92 miljoner kronor, varav - 25 miljoner är realiserad värdeförändring. Övervikten i framför allt globala aktier jämfört med räntor och övriga tillgångsslag har haft en positiv effekt på resultatet. Valutakursförändringarna under året gav en negativ resultat-effekt på den globala aktieportföljen (inklusive tillväxtmarknader) med ca 5 procent. Det beror fram-

för allt på att närmare hälften av portföljen utgörs av aktier som noteras i dollar.

ÖVRIG ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Trossamfundet arbetar för att integrera andliga, sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsperspektiv i hela verksamheten, så väl i planering av verksamheten som i genomförandet. Arbetet utgår från vårt uppdrag att värna människovärdet och förvalta så väl ekologiska som ekonomiska resurser på ett ansvarsfullt sätt. Svenska kyrkan på nationell nivå lyder under de nya redovisningskraven enligt ÅRL 6:10 och förvaltningsberättelsen skall därför innehålla en hållbarhetsrapport. Den nationella nivån har valt att upprätta rapporten skild från årsredovisningen i enlighet med ÅRL 6:11. Hållbarhetsrapport enligt ÅRL 6:12-14 är integrerad i årets hållbarhetsredovisningen som är upprättad i enlighet med Global Reporting Initiatives (GRI:s) Standard nivå Core och publicerad på Svenska kyrkans hemsida under

www.svenskakyrkan.se/hallbarutveckling

FRAMTIDA UTVECKLING SAMT VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Väsentliga riskområden att beakta för Svenska kyrkans nationella nivå är risk för skadat förtroende, aktivitetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen och omvärldsrisker.

Svenska kyrkans viktigaste resurs är människors förtroende. Därför läggs stor vikt vid uppdatering av och utbildning kring exempelvis uppförandekod, policy mot korruption och förskingring, policy mot kränkande särbehandling och riktlinjer kring förebyggande av sexuella övergrepp.

Aktivitetsrelaterade risker uppkommer bl.a. då den nationella nivån har många medarbetare som reser till eller bor i miljöer med dålig trafiksäkerhet eller andra säkerhetsrisker. För att hantera dessa risker finns riktlinjer som all utsänd personal utbildas i. Andra aktivitetsrelaterade risker handlar om att den nationella nivån också har många kritiska system vilka hanteras inom ramen för vår IT-policy.

Riskhantering inom finansförvaltningen syftar till att säkerställa att förvaltningen av de finansiella tillgångarna sker på ett tillfredsställande sätt. Metoden för att uppnå detta är att löpande bevaka, utvärdera och kontrollera de finansiella riskerna. Utformningen av denna verksamhet ska säkerställa att förvaltningen följer beslutade strategier och riktlinjer. Riskerna hanteras genom god intern kontroll exempelvis vad gäller en säker hantering av transaktioner, klart definierade och avgränsade ansvarsområden samt dokumenterade rutinbeskrivningar.

Till omvärldsriskerna kan räknas makroekonomiska faktorer som konjunktur, sysselsättning, räntor m.m. Den nationella nivån har därför omvärldsbevakning som följer och analyserar utvecklingen på dessa områden.

Svenska kyrkan befinner sig i en brytningstid och står inför stora utmaningar nu och i framtiden. Utmaningarna handlar om förändringar i både samhälle och kyrka.

De prognoser som gjorts över den framtida medlem-utvecklingen och de framtida intäkterna från kyrkoavgiften visar på en nedåtgående trend som innebär att kyrkan framöver kommer att kraftigt behöva minska kostnaderna. Samtidigt som de ekonomiska framtidsutsikterna pekar på ett behov av kostnadsminskningar finns det idag ett upparbetat kapital, både lokalt och på nationell nivå. Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser för akuta insatser som till strategiska satsningar för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv.

Kyrkostyrelsen har med anledning av Svenska kyrkans kapitalsituation fört en dialog med stiftet och funnit en samsyn kring att det krävs mer av gemensamt ansvar för att klara Svenska kyrkans uppgift i framtiden. Dialogen med stiftet, inom vilken bl.a. diskussioner om ansvarsfördelning och gemensamma prioriteringar är centrala, kommer att fortsätta under kommande år.

Svenska kyrkan behöver förbereda sig på att med mindre resurser bygga starkare relationer och arbeta

med gemensamma lösningar för administrativ samverkan. För att uppnå detta krävs både mod till förändring och förmåga att se nya lösningar. Svenska kyrkan behöver också i högre grad tydliggöra sin roll och uppgift i olika sammanhang. Kyrkostyrelsen planerar för en genomgripande satsning på lärande och undervisning genom ett sammanhållet program för alla åldrar för att stärka det arbete som görs lokalt. Framtida utveckling behandlas i bl.a. skriften *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi*.

EGET KAPITAL

Kyrkomötet har beslutat att målet för storleken på den nationella nivån kapital lägst ska uppgå till 6 500 miljoner kronor vid utgången av 2016. Målet för storleken av det egna kapitalet ska justeras årligen med hänsyn till konsumentprisindex och uppgår vid utgången av 2017 till 6 613 miljoner kronor. Det fria egna kapitalet uppgår vid utgången av 2017 till 8 240 miljoner kronor, varav 2 676 miljoner avser realiserade vinster inom finansförvaltningen.

För kyrkostyrelsen är det angeläget att fortsätta dialogen med stiftet för att säkra ett långsiktigt hållbart kyrkoliv.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Resultatet av verksamheten samt ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkningar med noter.

5 ÅR I SAMMANDRAG

Belopp i mnkr

Resultaträkning	2017	2016	2015	2014	2013
<i>Intäkter</i>					
Utjämningsavgifter	1 731	1 681	1 666	1 633	1 622
Kollekter och gåvor	179	195	222	200	179
Kapitalförvaltning	761	628	326	885	613
Övriga intäkter	874	872	845	784	786
Summa intäkter	3 545	3 376	3 060	3 502	3 200
<i>Kostnader</i>					
Utjämningsbidrag	-1 011	-949	-933	-962	-976
Personal- och övriga kostnader	-1 943	-1 958	-1 832	-1 754	-1 707
Summa kostnader	-2 954	-2 907	-2 765	-2 716	-2 683
Övriga resultatposter	6	37	-4	39	34
Årets resultat	596	506	291	824	553
Förändring ändamålsbestämda medel	25	41	15	9	11
Årets resultat efter omföring	621	547	305	834	563
Balansräkning					
Tillgångar	14 060	13 144	12 967	11 913	9 878
Eget kapital inklusive ändamålsbestämda medel	8 363	7 767	7 260	6 970	6 145
Skulder, avsättningar	5 697	5 377	5 706	4 943	3 733
Soliditet*	59 %	59 %	56 %	59 %	62 %
Personal					
Medeltal anställda					
Sverige	387	392	377	333	321
Utland	85	97	96	93	97

* Eget kapital i procent av totala tillgångar.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Utjämningsavgifter	4	1 730 862	1 681 080
Erhållna gåvor	5	178 616	194 580
Erhållna bidrag	6	782 316	791 254
Avkastning från kapitalförvaltning	7	761 434	628 353
Nettoomsättning	8,10	86 265	75 760
Aktiverat arbete för egen räkning		610	0
Övriga verksamhetsintäkter		4 531	5 468
Summa verksamhetens intäkter		3 544 635	3 376 494
Verksamhetens kostnader			
Utjämningsbidrag	4	-1 010 999	-949 166
Övriga lämnade bidrag	9	-964 663	-1 033 222
Övriga externa kostnader	10,11,12	-547 125	-508 396
Personalkostnader	13	-421 443	-403 603
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	14	-9 649	-13 097
Summa verksamhetens kostnader		-2 953 878	-2 907 484
Verksamhetens resultat		590 757	469 010
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från finansiella anläggningstillgångar	15	5 990	27 201
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		-206	10 456
Räntekostnader och liknande resultatposter		-62	-326
Summa		5 722	37 331
Årets resultat		596 479	506 341
Förändring av ändamålsbestämda medel			
Årets resultat enligt resultaträkningen		596 479	506 341
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		29 735	48 854
Reservering av ändamålsbestämda medel som erhållits under året men ej utnyttjats under året		-4 812	-8 064
Årets resultat efter omföringar		621 401	547 130

Balansräkning

Belopp i tkr	NOT	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling av programvaror	16	4 974	8 376
Licenser och liknande rättigheter	17	14 907	
Summa		19 881	8 376
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	18	97 583	98 475
Inventarier	19	7 724	9 016
Summa		105 307	107 492
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	20	55 774	55 774
Fordringar hos koncernföretag		30 000	30 000
Andelar i intresseföretag	21	57 740	57 740
Kapitalförvaltningen	22	8 154 819	7 388 362
Andra långfristiga värdepappersinnehav	23	147 884	344 467
Andra långfristiga fordringar	24	274	411
Summa		8 446 491	7 876 754
Summa anläggningstillgångar		8 571 679	7 992 622
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Varulager		2 655	2 711
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		14 497	12 582
Fordringar på koncernföretag		226	2 451
Kortfristiga fordringar		9 443	17 967
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	14 951	19 108
Summa		39 117	52 109
<i>Kortfristiga placeringar</i>	26	3 481 212	3 925 972
<i>Kassa och bank</i>	26, 30	1 965 504	1 170 093
Summa omsättningstillgångar		5 488 489	5 150 884
SUMMA TILLGÅNGAR		14 060 168	13 143 506
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Balanserat kapital		7 618 577	7 071 446
Ändamålsbestämda medel		123 202	148 124
Årets resultat efter omföringar		621 401	547 130
Summa		8 363 179	7 766 701
<i>Avsättningar</i>	27	56 263	171 659
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		55 469	47 114
Skuld till underkontohavare i Kyrkkontot	26	5 262 429	4 727 458
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	28	31 545	147 748
Skulder till koncernföretag		324	0
Övriga skulder		186 536	214 962
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	104 423	67 864
Summa		5 640 726	5 205 146
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		14 060 168	13 143 506

Förändring av eget kapital

Förändring av Eget kapital	Balanserat kapital	Ändamålsbestämde medel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Eget kapital 2016-01-01	6 766 050	188 914	305 396	7 260 360
Disposition av föregående års resultat	305 396		-305 396	0
Årets resultat före fördelning			506 341	506 341
Utnyttjande av ändamålsbestämde medel 2016		-48 854	48 854	0
Avsättning till av kyrkostyrelsen ändamålsbestämde medel 2016		8 064	-8 064	0
Utgående balans 2016-12-31	7 071 446	148 124	547 130	7 766 700
Ingående balans 2017-01-01	7 071 446	148 124	547 130	7 766 701
Disposition av föregående års resultat	547 130		-547 130	0
Årets resultat före fördelning			596 479	596 479
Utnyttjande av ändamålsbestämde medel 2017		-29 735	29 735	0
Avsättning till av kyrkostyrelsen ändamålsbestämde medel 2017		4 812	-4 812	0
Utgående balans 2017-12-31	7 618 576	123 202	621 401	8 363 179

Specifikation av ändamålsbestämde medel	2017	2016
<i>Bundna ändamålsbestämde medel</i>		
Medel bundna i fastigheter	43 237	44 547
Medel bundna i värdepapper	35 875	36 306
Övriga ändamålsbestämde medel		
Medel hänförliga till internationell verksamhet		
- Insamlade medel till projekt att använda kommande år	7 820	10 004
- Ackumulerade överskott i internationella verksamheten att använda kommande år	26 948	46 820
Medel hänförliga till filialernas eget kapital	5 599	7 438
Av kyrkostyrelsen beslutade ändamålsbestämde medel		
- Medel avsatta för klimatkompensation	3 723	3 010
Summa ändamålsbestämde medel	123 202	148 124

Fritt Eget kapital i förhållande till målet för storleken på kapitalet*

Enhet (mnkr)	31-dec-17	31-dec-16
Fritt (inte ändamålsbestämt) kapital	8 240	7 619
Målet för storleken på kapitalet **	6 613	6 500
Skillnad mot målet för storleken på kapitalet	1 627	1 119

** Kyrkomötet 2016 bestämde att målet för den nationella nivåns kapital ska vid utgången av 2016 uppgå till lägst 6,5 mrd. Nivån ska årligen justeras i relation till konsumentprisindex.

* i eget kapital ingår realiserade värdeförändringar med 2 676 mnkr (2 049 mnkr)

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2017	2016
<i>Den löpande verksamheten</i>		
Årets resultat	596 479	506 341
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar och nedskrivningar	9 649	13 097
Försäljning/utrangering av materiella och immateriella anläggningstillgångar	15	1 435
Ökning/minskning av avsättningar	-115 397	-85 247
Avkastning från kapitalförvaltning återinvesterat i portföljen	-766 457	-628 894
Övriga poster som inte ingår i kassaflödet	-27 342	-45 345
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	-303 053	-238 613
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet		
Ökning/minskning av varulager	56	-1 260
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	12 991	-3 568
Ökning/minskning av skuld underkontohavare	534 971	-125 061
Ökning/minskning av övriga kortfristiga skulder	-99 391	-119 121
Kassaflöde från den löpande verksamheten	145 574	-487 623
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-14 907	-362
Förvärv materiella anläggningstillgångar	-3 842	-2 542
Förvärv filialer	-235	-33
Amortering övriga långfristiga fordringar	137	-42
Försäljning övriga finansiella anläggningstillgångar	220 667	936
Netto köp/försäljning kortfristiga placeringar	448 017	174 115
Kassaflöde från investeringsverksamheten	649 837	172 073
Årets kassaflöde	795 411	-315 550
Kassa och bank vid årets början	1 170 093	1 485 643
Kassa och bank vid årets slut *	1 965 504	1 170 093

*För specifikation av i Kassa och bank ingående konton se not 26

Noter

NOT 1. REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningens omfattning

Svenska kyrkan är i enlighet med Lag (1998:1593) om trossamfund ett registrerat trossamfund. Enligt Lag (1998:1591) om Svenska kyrkan anges att Svenska kyrkan framträder som församling och stift samt att Svenska kyrkan också har nationella organ. I enlighet med samma lag anges att, förutom Svenska kyrkan som sådant, Svenska kyrkans församlingar, sammanslutningar av församlingar och stift får förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter, det vill säga är självständiga juridiska personer. Såsom självständiga personer har dessa att följa Bokföringslagen (1999:1078) och avsluta räkenskaperna på det sätt bokföringslagen anger vad avser den verksamhet som bedrivs i dessa juridiska personer. Denna årsredovisning omfattar endast den verksamhet som de nationella organen är ansvariga för, det vill säga Svenska kyrkans nationella nivå, och är således inte en årsredovisning för Svenska kyrkan då något lagstadgat krav att upprätta årsboksutslut eller årsredovisning för hela Svenska kyrkan inte finns.

Inom ramen för verksamheten finns fem filialer placerade i Thailand, Hongkong, Grekland, Italien och Israel.

Grund för årsredovisningens upprättande

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 *Årsredovisning och koncernredovisning (K3)*.

Undantag från årsredovisningslagens uppställningsform för resultaträkning har dock gjorts beträffande redovisning av kapitalförvaltningens intäkter och kostnader, där dessa redovisas som en post bland verksamhetens intäkter istället för bland finansiella intäkter och kostnader. Kapitalförvaltningen anses vara en av nationella nivåns kärnverksamheter och vars avkastning utgör en väsentlig del av de intäkter som finansierar verksamhetens kostnader. Den bedömning som har gjorts av denna kärnverksamhet får till följd att avkastningen från kapitalförvaltningen redovisas som en separat rad under verksamhetens intäkter. Detta för att över tid kunna ge en bild av verksamhetsresultatet då avkastningen från kapitalförvaltningen är en av nationella nivåns huvudsakliga finansierings källor. Som framgår av underrubrikerna Kapitalförvaltningen och Kassaflödesanalys har även vissa anpassningar gjorts med avseende på kapitalförvaltningen i balansräkningen och i kassaflödesanalysen.

Intäktsredovisning

Intäkter, som omfattar medel som är för egen räkning, värderas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Som för egen räkning inkluderas medel som erhållits och förmedlats till andra juridiska personer men där förmedlingen grundas på beslut inom den nationella nivån.

Utjämningsavgifter

Den nationella nivån ansvarar för förmedling av de kyrkoavgifter som Skatteverket uppber för kyrkans räkning från de som tillhör svenska kyrkan. Inom ramen för ett utjämningsystem erhåller den nationella nivån en allmän utjämningsavgift som motsvarar sju (sju) öre per hundra kronor grundat på de tillhörigas avgiftsunderlag (taxerad inkomst). Härutöver uppber den nationella nivån inkomst- och kostnadsutjämningsavgifter som grundas på ett antal komponenter som regleras i 44 kap kyrkoordningen och där den

nationella nivån fastställer de närmare parametrarna för inkomst- och kostnadsutjämnings beräkning. Intäkterna erhålls i samband med förmedlingen av kyrkoavgifterna till församlingar och pastorat genom en månadsvis avräkning. Härutöver finns bestämmelser i kyrkoordningen att del av avkastningen från de så kallade prästlönetillgångarna i vissa fall ska inbetalas till den nationella nivån i så kallad särskild utjämningsavgift. Den särskilda utjämningsavgiften, som i förekommande fall grundas på avkastningen året före räkenskapsåret, intäktsredovisas när den fastställts.

Erhållna gåvor, bidrag och offentliga bidrag

Erhållna gåvor redovisas som intäkt i den period de mottagits. Bidrag och offentliga bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Som bidrag räknas även gåvor från allmänheten som av givaren genom villkor destinerats till ett ändamål och där återbetalningsplikt kan aktualiseras om villkoren inte uppfylls.

Finansiella intäkter

Ränteutgifter redovisas i enlighet med effektivräntemetoden. Utdelning redovisas när rätten att erhålla utdelningen är säkerställd.

Värdering av finansiella instrument sker med tillämnning av ÅRL 14 § a–e varvid värdeförändringar redovisas det år de avser. Orealiserade värdeförändringar redovisas över resultaträkningen.

Nettoomsättning

Försäljning av varor och tjänster intäktsredovisas normalt vid försäljningstillfället.

Leasing

All leasing redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i not 11 är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Ersättning till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Nationella nivåns inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

I den mån den nationella nivån bedriver näringsverksamhet är huvudregeln att näringsverksamheten är skattepliktig. Näringsverksamhet kan undantas från skatteplikt om den har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller är hävdvunnen finansieringskälla. Även normalt sett skattepliktig näringsverksamhet kan i vissa fall undantas från beskattning om huvudsaklighetsprincipen är tillämplig.

Vid fastighetsinnehav kan fastighetsinkomsten undantas från beskattning om fastigheten till mer än 50 procent används för att främja det allmännyttiga ändamålet alternativt att hyresinkomsterna har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet.

Den nationella nivån bedriver, förutom sin ideella verksamhet, näringsverksamhet som är skattepliktig.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatte-regler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjutna skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns en legal rätt till kvittning.

Eventuell aktuell skatt, liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Immateriella anläggningstillgångar består av inköp av licenser och liknande rättigheter samt internt utarbetade tillgångar i form av balanserade utgifter för utveckling av programvaror. Den nationella nivån tillämpar aktiveringsmodellen för internt utarbetade immateriella tillgångar.

Utgifter för forskningsfasen kostnadsförs i den period då de uppkommer. Utgifter som är direkt hänförliga till ett projekts utvecklingsfas redovisas som immateriell anläggningstillgång förutsatt att de uppfyller följande krav:

- Det är tekniskt möjligt att färdigställa tillgången så att den kan användas eller säljas
- Företaget har för avsikt att färdigställa tillgången och att använda eller sälja den.
- Företaget har förutsättningar att använda eller sälja tillgången.
- Det är sannolikt att tillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Det finns tillräckliga resurser att färdigställa tillgången och för att använda eller sälja den.
- Utvecklingsutgiften kan mätas på ett tillförlitligt sätt

Utvecklingsutgifter som inte uppfyller dessa kriterier för aktivering kostnadsförs när de uppkommer.

Anskaffningsvärdet för balanserade utgifter inkluderar utgifterna för tillgångens framtagande. Direkt hänförliga utgifter inkluderar personalkostnader uppkomna i arbetet med utvecklingen tillsammans med en lämplig andel av indirekta kostnader.

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningar görs linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar uppgår till fyra alternativt fem år.

Materiella anläggningstillgångar

I verksamheten finns materiella anläggningstillgångar redovisade enligt två olika definitioner i K3:

Som grundregel gäller att en materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

För ideell sektor gäller att materiell anläggningstillgång också omfattar fysisk tillgång som innehas för det ideella ändamålet även om grundregeln inte är uppfylld.

De flesta anläggningstillgångar har klassificerats utifrån den se-

nare regeln då den nationella nivån ändamål är religiös verksamhet.

Datorer och inventarier med ett anskaffningsvärde under 50 procent av prisbasbeloppet har utifrån väsentlighetsbedömning redovisats som kostnad.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

En materiell anläggningstillgång som har betydande komponenter där skillnaden i förbrukning förväntas vara väsentlig, redovisas och skrivs av som separata enheter utifrån varje komponents nyttjandeperiod.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en materiell anläggningstillgång redovisas som Övriga verksamhetsintäkter respektive Övriga verksamhetskostnader.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	15–100 år
Orgel	25 år
Installationer	10 år
Kontorsmöbler	5–10 år
Kontorsmaskiner	5 år
Övrig datautrustning	3 år

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Materiella anläggningstillgångar skrivs ned enligt två huvudmetoder beroende på grunden för klassificering som materiell anläggningstillgång. Materiella anläggningstillgångar som används för att ge ekonomiska fördelar/kassaflöde skrivs ned enligt reglerna i K3 kapitel 27. De materiella anläggningstillgångar som innehas för det ideella ändamålet skrivs ned enligt kapitel 37 där det finns en grund- och en förenklingsregel. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, långfristiga fordringar, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när nationella nivån blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och nationella nivån har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Värdering sker med tillämpning av ÅRL 14 § a – e varvid realiserade vinster och förluster redovisas över resultaträkningen.

Värdepappersförvaltningar

Nationella nivån har definierat två separata värdepappersförvaltningar, en kapitalförvaltning och en likviditetsförvaltning, som förvaltas i enlighet med särskilda policyer och riktlinjer.

Samtliga tillgångar inom de båda förvaltningarna har klassificerats som finansiella tillgångar som kan säljas och värderas till marknadsvärde. Den realiserade värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. För noterade aktier och andelar sker värdering till senaste betalkursen under årets sista handelsdag. Obligationer och andra räntebärande tillgångar värderas utifrån balansdagens officiella marknadsnotering (oftast mid-kurs). Innehav som inte har officiell marknadsnotering värderas till noterade priser i en aktiv marknad. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Kapitalförvaltningen

Kapitalförvaltningen utgör en separat förvaltd tillgångsmassa där insättningar och uttag ur portföljen grundas på särskilda beslut. Kapitalet i kapitalförvaltningen härstammar i allt väsentligt från ett kapital som Svenska kyrkan övertog från den statliga Kyrkofonden i samband med relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000. Kapitalet och förvaltningen av detta var till och med år 2006 särskilt reglerad i kyrkoordningen. Kapitalet benämndes då kyrkofonden, men vid 2004 års kyrkomöte beslutades att begreppet "kyrkofonden" skulle ändras till "den nationella nivåns kapital". Kyrkofondens styrelse, som var direkt utsedd av kyrkomötet, förvaldade detta kapital och andra tillgångar på den nationella nivån. År 2006 övertogs de uppgifter som låg på Kyrkofondens styrelse av kyrkostyrelsen och regleringen i kyrkoordningen upphörde att gälla.

En förväntad, försiktigt beräknad, långsiktig avkastning på kapitalet ingår i den rambudget som ligger till grund för kyrkomötets beslut om rambudget för nationella nivåns verksamhet. Kyrkomötet bestämde 2016 att målet för storleken på den nationella nivåns kapital ska lägst uppgå till 6 500 mnkr vid utgången av 2016. Målet för storleken på det egna kapitalet ska årligen justeras med hänsyn till konsumentprisindex.

Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen inkluderas på raden Kapitalförvaltning i balansräkningen. Då den samlade portföljen har en långsiktig placeringshorisont redovisas portföljen som anläggningstillgång.

I posten ingående tillgångar och eventuella skulder värderas var för sig och särredovisas i not 22.

Likviditetsförvaltningen

Likviditetsförvaltningen utgör förvaltning av de medel som den nationella nivån och trossamfundets organisatoriska delar (stift, pastorat, församlingar och till dessa närstående juridiska personer) satt in på underkonton till ett koncernkonto som benämns Kyrkkotot, vilket förvaltas av den nationella nivån. Förvaltningen innebär att den del av medel på Kyrkkotot som inte bedöms erfordras

för ingående enheters löpande betalningar placeras i räntebärande värdepapper med låg risk i syfte att skapa en avkastning som överstiger en garanterad ränta. I förekommande fall gottskrivs underkontohavarna den överavkastning som genererats. Då merparten av placeringarna inom likviditetsförvaltningen är möjliga att sälja och har ränteförfalldagar som understiger ett år redovisas samtliga placeringar som kortfristiga placeringar trots att löptiderna i vissa fall överstiger tolv månader. Till skillnad från kapitalförvaltningen anses likviditetsförvaltningen inte utgöra en av nationella nivåns kärnverksamhet och redovisas därför under Resultat från finansiella investeringar. I balansräkningen redovisas den samlade likviditetsförvaltningen i not 26 för kortfristiga placeringar.

Aktier och andelar i dotterföretag

Aktier och andelar i dotterföretag utgör finansiella instrument som redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår köpeskillingen som erlagts för aktierna samt förvärvskostnader. Eventuella kapitaltillskott och koncernbidrag läggs till anskaffningsvärdet när de lämnas. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt.

Intresseföretag

Med intresseföretag avses de företag, där nationella nivån direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna och innehavet har en varaktig karaktär. Andelar i intresseföretag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden, vilket innebär att andelarna redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. I resultaträkningen ingår som intäkt från intresseföretaget endast erhållen utdelning till den del denna hänför sig till vad som intjänats efter anskaffningstillfället.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Andra långfristiga värdepapper består av andelar i företag som inte är koncernföretag, intresseföretag eller ingår i kapitalförvaltningen. Innehaven består dels av så kallade ideella placeringar, det vill säga placeringar som gjorts inom ramen för verksamheten och där huvudändamålet är annat än ekonomisk avkastning och där innehaven är av karaktären intresseföretag utan att formellt uppfylla kraven att vara intresseföretag, dels består posten av innehav i noterade värdepapper som är relaterade till placeringar som är gjorda inom ramen för den internationella verksamheten.

De ideella placeringarna värderas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. Övriga värdepapper värderas till marknadsvärde i enlighet med de principer som gäller för de värdepapper som ingår i de ovan nämnda särskilda värdepappersförvaltningarna.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfalldag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekost-

nad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Omräkning av utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagskurs, vilket är avistakursen på balansdagen.

Varulager

Varulagret värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.

Anskaffningsvärdet fastställs med användning av först in-, först utmetoden (FIFU). För varulagret ingår alla utgifter som är direkt hänförliga till anskaffningen av varorna i anskaffningsvärdet.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Ändamålsbestämda medel

I posten ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor samt medel som inomkyrkliga organ beslutat reservera för vissa specifika ändamål.

Ändamålsbestämda medel delas upp i bundna respektive övriga ändamålsbestämda medel där bundna ändamålsbestämda medel relaterar till investeringar i anläggningstillgångar.

Skuld för beslutade ej utbetalda bidrag

I de fall den nationella nivån fattat beslut om bidrag och detta meddelats mottagaren, eller på annat sätt offentliggjorts, men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld såvida det inte av beslutet framgår att bidraget ska finansieras med kommande års medel.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut inklusive kyrkkontot.

För att ge en rättvisande bild av den löpande verksamhetens kassaflöden har en justering gjorts av kassaflöden inom kapitalförvaltningen då avkastningen från denna återinvesteras i portföljen och således inte påverkar redovisade likvida medel.

Eventualförpliktelser

En ansvarsförbindelse redovisas när det finns:

a) en befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller att åtagandets storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet, eller

b) när det finns en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser.

NOT 2 – FÖRÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Under året har inga nya redovisningsrekommendationer trätt i kraft som medfört ändrade redovisningsprinciper.

NOT 3 UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

När finansiella rapporter upprättas måste styrelsen och generalsekreteraren i enlighet med tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper göra vissa uppskattningar, bedömningar och antaganden som påverkar redovisning och värdering av tillgångar, avsättningar, skulder, intäkter och kostnader. De områden där sådana uppskattningar och bedömningar kan ha stor betydelse för organisationen och som därmed kan påverka resultat- och balansräkningarna i framtiden beskrivs nedan.

Pensionsavsättningar

Avsättningen för pensionsåtaganden för personal inom Svenska kyrkan annan än på nationell nivå uppgår till 36,4 mnkr (41,5 mnkr) inklusive särskild löneskatt. Avsättningen baseras på rekommendationer från Pensionskassan från 2006 som då gjorde bedömningen att skulden uppgick till 100 mnkr, vilket även avsattes i bokslutet samma år. Sedan dess har avräkningar skett utifrån verkliga pensionsavgångar. Under 2014 påbörjade Statens pensionsverk en fördjupad genomgång av gjorda åtaganden. Inga indikationer har erhållits under 2017 från Statens pensionsverk eller Pensionskassan på att avsättningens storlek ska justeras. Genomgången fortsätter och kan innebära en förändring av bedömningen av skuldens storlek i kommande års bokslut. Se not 27.

Avsättningar för riktade församlingsbidrag

Avsättningarna för de riktade församlingsbidragen uppgår till 4 mnkr (121 mnkr). De riktade församlingsbidragen utgörs ursprungligen av fastställda ramor per stift och år. Det är stiftet som själva beslutar vilka projekt som, förutsatt att de uppfyller de av kyrkomötet beslutade kraven, ska tilldelas riktat församlingsbidrag.

I slutet av 2016 beslöt Kyrkostyrelsens arbetsutskott om en ny rutin, där återstoden av de fastställda ramorna har kunnat rekvireras av stiftet i förskott. Stiftet återredovisar årsvis i efterskott nyttjandet av medlen.

Samtliga stift förutom ett har under året rekvirerat resterande belopp av sina fastställda ramor. Kvarvarande avsättningar är gjorda utifrån antagandet om att det stiftet kommer att utnyttja resterande belopp under rekvireringsperioden. Se not 27.

Underskottsavdrag

Skattemässiga underskott föreligger och överskott bedöms ej föreligga inom överskådlig framtid. Därmed redovisas ingen uppskuten skattefordran.

NOT 4 – UTJÄMNINGSavgIFTER OCH UTJÄMNINGSbidRAG

	2017	2016
Regler om ekonomisk utjämning återfinns i 44 kap. i kyrkoordningen.		
<i>Utjämningsavgifter</i>		
Allmän utjämningsavgift*	932 387	902 353
Särskild utjämningsavgift	0	7 610
Inkomstutjämningsavgift	370 855	356 926
Kostnadsutjämningsavgift för		
- Kyrkunderhåll	84 711	82 708
- Kostnadsutjämningskonstant	112 968	111 880
- Andel medlemmar	229 941	219 603
Generell utjämningsavgift	798 475	771 117
Summa utjämningsavgifter	1 730 862	1 681 080
<i>Utjämningsbidrag</i>		
Inkomstutjämningsbidrag	-370 864	-356 916
Kostnadsutjämningsbidrag för		
- Kyrkunderhåll	-87 740	-85 672
- Kostnadsutjämningskonstant	-111 969	-110 895
- Andel medlemmar	-228 226	-217 453
Generellt utjämningsbidrag	-798 799	-770 936
Stiftsbidrag	-212 200	-178 230
Summa utjämningsbidrag	-1 010 999	-949 166

* Församlingarna betalar en allmän utjämningsavgift som uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget.

NOT 5 – ERHÅLLNA GÅVOR

Gåvor som är redovisade i resultaträkningen	2017	2016
<i>Kollekter</i>		
Rikskollekter	33 830	36 340
Stiftskollekter	581	674
Församlingskollektur	15 591	16 314
	50 002	53 328
<i>Gåvor</i>		
Testamenten	18 427	32 005
Församlings- och stiftsanslag	14 855	11 830
Övriga	95 332	97 416
	128 614	141 251
Summa kollektur och gåvor	178 616	194 580
<i>Gåvorna har tillförts:</i>		
Internationell verksamhet	158 446	173 546
Svenska kyrkan i utlandet	7 614	8 899
Övrig verksamhet	12 557	12 135
	178 616	194 580
Testamenten med ekonomiskt utfall	67	78

Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen

Det förekommer ideellt arbete huvudsakligen på församlingsnivå. Inom den nationella nivån sker visst ideellt arbete i filialerna.

NOT 6 – ERHÅLLNA BIDRAG

	2017	2016
Sidabidrag för		
- Utvecklingssamarbete	103 444	94 615
- Katastrofbistånd	53 210	44 336
- Administration	12 368	10 332
	169 021	149 283
Kyrkoantikvarisk ersättning	556 995	590 868
Stiftelser		
- Förvaldade av den nationell nivå	7 858	6 233
- Övriga stiftelser	2 694	1 258
	10 553	7 491
Radiohjälpen	10 995	5 221
Europeiska Unionen	13 050	13 500
Övriga organisationer och företag	21 703	24 890
Summa erhållna bidrag	782 316	791 254
<i>Bidragen har använts till:</i>		
Kyrkoantikvarisk ersättning	556 995	590 868
Internationell verksamhet	209 246	171 516
Svenska kyrkan i utlandet	3 938	4 481
Övrig verksamhet	12 137	24 388
	782 316	791 254

NOT 7 – AVKASTNING FRÅN KAPITALFÖRVALTNING

	2017	2016
Aktier och fondandelar		
- Utdelningar	31 222	32 861
- Realiserat resultat vid försäljning	110 047	9 482
- Orealiserad värdeförändring	548 036	491 830
	689 305	534 173
Räntevärdepapper		
- Utdelningar	17 237	36 616
- Räntenetto	28 460	30 875
- Realiserat resultat vid försäljning	-3 796	24 874
- Orealiserad värdeförändring	60 085	16 936
	101 986	109 300
Provisionskostnader		
- Förvaltningsarvoden	-29 765	-15 041
- Bankkostnader	-92	-80
	-29 857	-15 121
Avkastning från kapitalförvaltning	761 434	628 353

NOT 8 – INTÄKTERNAS FÖRDELNING

	2017	2016
Varor	6 154	2 455
Tjänster	75 092	68 399
Hysesintäkter, frakt med mera	2 844	2 587
Inomkyrklig utbildning	2 175	2 320
Summa nettoomsättning	86 265	75 760

NOT 9 – ÖVRIGA LÄMNAD E BIDRAG

	2017	2016
Kyrkoantikvarisk ersättning	-555 064	-586 410
Utvecklingsamarbete, katastrof- bistånd och kyrkosamverkan i utlandet	-285 034	-289 880
Övrig verksamhet i Sverige	-118 248	-151 936
Svenska församlingar i utlandet	-6 317	-4 996
Summa övriga lämnade bidrag	-964 663	-1 033 222

NOT 10 – TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

	2017	2016
Inköp och försäljning med koncernföretag		
Av moderföretagets omsättning avser försäljning till andra koncern- företag	480	480
Av moderföretagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	-7 649	-7 649

NOT 11 – OPERATIONELLA LEASINGAVTAL

	2017	2016
Nationella nivån som leasingtagare		
Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
Förfaller till betalning inom 1 år	-16 625	-14 825
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	-16 254	-26 314
Förfaller till betalning senare än 5 år		
Summa	-32 879	-41 139
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	-17 192	-17 550

I nationella nivåns redovisning utgörs den operationella leasingen i allt väsentligt av hyrda fastigheter/lokaler.

I beloppen ovan ingår inte kostnader för personalbostäder för utsänd personal. Bokförd kostnad uppgår till 3,3 mkr för 2017 (3,9 mkr).

NOT 12 – ERSÄTTNING TILL REVISORERNA

	2017	2016
Kostnadsförd ersättning uppgår till		
Grant Thornton		
Revisionsuppdraget	-997	-1 136
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-219	-269
Skatterådgivning	-2	
Övriga tjänster		
Summa	-1 218	-1 405

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på nationella nivåns revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds vid sådana arbetsuppgifter.

NOT 13 – LÖNER MED MERA

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Löner och andra ersättningar		Sociala (Varav pensions) kostnader		Löner och andra ersättningar		Sociala (Varav pensions) kostnader	
	2017	2017	2017	2016	2016	2016	2016	
Styrelse och generalsekreterare*	-3 181	-3 033	-2 033	-2 960	-2 301	-1 371		
Förtroendevalda som inte ingår i styrelsen	-5 396	-1 695		-4 105	-1 290			
Övriga anställda	-254 508	-124 512	-46 188	-256 908	-105 469	-28 329		
Summa	-263 085	-129 240	-48 221	-263 973	-109 060	-29 700		

* Generalsekreteraren har under år 2016 en lön om 1 200 (1 172) tkr.

Inga avtal om avgångsvederlag eller om pensionsavgång föreligger med ledande befattningshavare.

Medelantalet anställda

	2017			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Afrika</i>						
Etiopien		1	1		1	1
Kenya	2		2	2		2
Sydafrika	1	1	2	1	2	3
Tanzania	1		1	1	1	2
Uganda		1	1		1	1
<i>Asien</i>						
Burma		1	1		1	1
Kina		2	2	1	2	3
Singapore				1	1	2
Thailand	1	2	3	1	4	5
<i>Australien</i>	1	2	3	2	3	5
<i>Europa</i>						
Belgien	2	1	3	1	2	3
Cypern	1	1	2	1	1	2
Danmark		1	1		1	1
Finland		1	1		1	1
Frankrike	3	3	6	2	4	6
Grekland		1	1	1	1	2
Italien	1	1	2	1	1	2
Nederländerna	1	1	2	1	1	2
Norge	1	1	2	1	1	2
Schweiz	2	2	4	2	2	4
Spanien	8	6	14	7	7	14
Storbritannien	2	1	3	2	1	3
Tyskland	4	1	5	3	2	5
Österrike	1		1	2		2

Medelantalet anställda

	2017			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Latinamerika</i>						
Brasilien	1		1			1
Colombia		1	1		1	1
Guatemala	1		1	1		1
Honduras		1	1		1	1
<i>Mellanöstern</i>						
Förenade Arabemiraten		1	1	1	1	2
Israel	2	1	3	2	2	4
Jordanien	1	1	2	1	1	2
<i>Nordamerika</i>						
USA	3	5	8	5	5	10
Utlandsanställda i Sverige *	2	2	4	2	1	3
<i>Summa utland</i>	42	43	85	45	52	97
Sverige	272	115	387	268	124	392
Summa	313	159	472	313	176	489

* Avser personer som av olika orsaker inte är på sina placeringsorter

NOT 13 – LÖNER MED MERA FORTSÄTTNING

Styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare, antal på balansdagen:

	2017		2016	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelseledamöter	6	9	7	8
Generalsekreterare	1		1	

NOT 14 – AV- OCH NEDSKRIVNINGAR AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2017	2016
Avskrivningar datorprogram	-3 401	-4 292
Nedskrivningar datorprogram	-	-862
Avskrivningar byggnader	-3 974	-3 903
Nedskrivningar byggnader	-	-790
Inventarier*	-2 273	-3 250
Summa	-9 648	-13 096

* Varav filialer – 96 (-149) tkr.

NOT 15 – RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR

	2017	2016
<i>Resultat från finansiella anläggningstillgångar</i>		
Räntor	30	35
Utdelningar	10 903	19 406
Återföring av nedskrivning aktier i intressebolag	0	15 407
Realiserat resultat vid försäljningar	-20 666	351
Orealiserad värdeförändring	15 723	-7 998
Summa	5 990	27 201

Varav avseende dotterföretag	30	35
Varav avseende intresseföretag	2 051	1 538
Varav avseende ideella placeringar	531	554

Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Ränteintäkter	18 831	24 702
Realiserat resultat vid försäljning	0	63
Orealiserad värdeförändring	3 257	20 666
Övriga finansiella intäkter	-1 077	1 241
Underkontohavares och bidragsgivares andel av intäkter*	-19 623	-34 744
Bankkostnader	-1 594	-1 472
Summa, nationella nivåns andel	-206	10 456

**Specifikation av underkontohavares andel av intäkter*

Underkontohavares andel		
- garanterad ränta		0
- fördelad överavkastning	-19 623	-34 744
Summa	-19 623	-34 744

Räntekostnader och liknande resultatposter

Räntekostnader	0	3
Övriga finansiella kostnader	-62	-329
Utländsk kupongskatt		
Summa, nationella nivåns andel	-62	-326

NOT 16 – BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING AV PROGRAMVAROR

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	71 150	71 994
Årets balanserade utgifter		362
Utrangeringar		-1 206
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	71 150	71 150
Ingående avskrivningar	-61 912	-57 620
Årets avskrivningar	-3 402	-4 292
Utrangeringar		
Utgående ackumulerade avskrivningar	-65 314	-61 912
Ingående nedskrivningar	-862	0
Årets nedskrivningar		-862
Utrangeringar		
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-862	-862
Utgående bokfört värde	4 974	8 376

NOT 17 LICENSER OCH LIKNANDE RÄTTIGHETER

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	0	0
Årets balanserade utgifter	14 907	0
Utrangeringar		0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	14 907	0
Ingående avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar		0
Utrangeringar		
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0
Ingående nedskrivningar	0	0
Årets nedskrivningar	0	0
Utrangeringar		
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående bokfört värde	14 907	0

NOT 18 – BYGGNADER OCH MARK

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	132 703	130 569
Årets investering	3 081	2 134
Utrangeringar	-350	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	135 434	132 703
Ingående avskrivningar	-33 438	-29 535
Årets avskrivning	-3 974	-3 903
Utrangeringar	350	
Utgående ackumulerade avskrivningar	-37 062	-33 438
Ingående nedskrivningar	-790	0
Årets nedskrivningar		-790
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-790	-790
Utgående bokfört värde	97 582	98 475
<i>Bokförda värden per fastighet</i>		
Svenska teologiska institutet i Jerusalem	23 324	23 675
Fastigheten Svenska kyrkan i Paris	38 249	38 556
Ärkebiskopsgården Fjärdringen 21:1, Uppsala	13 888	12 880
Kyrkobyggnad Bryssel	18 520	19 320
Lägenhet, San Agustin	1 034	1 094
Prästgård Torrevieja	1 492	1 591
Hyrd kyrka i San Agustin	1 016	1 241
Ekermanska huset, Uppsala	59	118
Summa	97 582	98 475

Förvaltningsfastigheter

Samtliga fastigheter har förvärvats för att primärt användas i den allmännyttiga verksamheten.

NOT 19 – INVENTARIER

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	47 964	49 620
Inköp	761	408
Försäljningar och utrangeringar	-464	-2 064
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	48 261	47 964
Ingående avskrivningar	-39 304	-38 038
Årets avskrivningar	-2 177	-3 101
Försäljningar och utrangeringar	449	1 835
Utgående ackumulerade avskrivningar	-41 032	-39 304
Filialers bokförda värde	495	356
Utgående bokfört värde	7 724	9 016

NOT 20 – ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2017	Bokfört värde 2016
Svenska kyrkans förvaltnings AB	556047-5773	Uppsala	100	1000	55 654	55 654
Svenska kyrkans utbildning AB*	556427-5823	Uppsala	100	100	120	120
Summa					55 774	55 774
					2017	2016
Ingående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Anskaffning under året					-	-
Utgående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Ingående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående bokfört värde					55 774	55 774
Svenska kyrkans förvaltnings AB						
Omsättning					7 752	7 752
Resultat efter finansnetto					1 330	3 198
Eget kapital					28 477	27 237
Svenska kyrkans utbildning AB*						
Eget kapital					141	141

* Vilande företag

NOT 21 – ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2017	Bokfört värde 2016
<i>Intresseföretag som ej är ideella placeringar</i>						
Berling Media AB	556191-0521	Stockholm	41	512 814	57 740	57 740
<i>Intresseföretag som är ideella placeringar</i>						
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Stockholm	50	2 000	0	0
Summa					57 740	57 740
Ingående anskaffningsvärde					58 490	58 490
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde					58 490	58 490
Ingående nedskrivningar					-750	-16 157
Årets nedskrivningar						
Återförd nedskrivning						15 407
Utgående ackumulerade nedskrivningar					-750	-750
Utgående bokfört värde					57 740	57 740
Berling Media AB*:						
Omsättning					332 962	337 551
Resultat efter finansnetto					35 315	44 781
Eget kapital					208 842	186 251
Fairtrade Sverige AB*:						
Omsättning					25 980	26 004
Resultat efter finansnetto					4 257	4 627
Eget kapital					25 553	23 063

* Föregående års siffror är justerade till slutliga siffror för respektive bolag

	Bokfört värde 2017	Andel 2017	Bokfört värde 2016	Andel 2016
SEB Ethos aktiefond	528 788	6,5%	627 663	8,5 %
Nordea Institutionell Aktieförvaltning	538 564	6,6%	333 377	4,5 %
Svenska aktier	1 067 352	13,1%	961 040	13,0 %
RobecoSAM Ethos global	773 534	9,5%	763 973	10,3 %
Generation IM Global Equity Fund	1 556 486	19,1%	1 285 124	17,4 %
DNB Miljöinvest	154 434	1,9%	134 269	1,8 %
Stewart Investors Worldwide Sustainability Fund	413 342	5,1%	365 389	4,9 %
Globala aktier	2 897 796	35,5%	2 548 755	34,5 %
Stewart Investors Global Emerging Markets Sustainability Fund	524 129	6,4%	450 141	6,1 %
Generation IM Asia Fund	220 738	2,7%	175 967	2,4 %
Emerging Markets	744 867	9,1%	626 108	8,5 %
Total aktieportfölj	4 710 015	57,8%	4 135 903	56,0 %
Alfred Berg, diskret mandat	469 882	5,8%	465 392	6,3 %
Nordea, diskret mandat	485 290	6,0%	481 725	6,5 %
SEB Ethos räntefond	467 883	5,7%	571 850	7,7 %
SPP Grön Obligationsfond	308 793	3,8%	305 604	4,1 %
Räntebärande värdepapper	1 731 848	21,2%	1 824 571	24,7 %
Nordea Institutional Cross Over Fund	309 694	3,8%	297 833	4,0 %
Företagsobligationer	309 694	3,8%	297 833	4,0 %
Total ränteportfölj	2 041 542	25,0%	2 122 404	28,7 %
Domestica Bostäder	212 695	2,6%	152 088	2,1 %
Domestica Bostäder II	102 869	1,3%	63 077	0,9 %
Domestica Bostäder III	45 947	0,6%	27 789	0,4 %
Thule Real Estate Fund	237 092	2,9%	186 924	2,5 %
Fastighetsfonder	598 603	7,3%	429 878	5,8 %
Excalibur, avslutat mandat	-	0,0%	221 333	3,0 %
SEB Microfinance Fund	138 243	1,7%	-	-
SEB Microfinance Fund III	106 820	1,3%	134 544	1,8 %
SEB Microfinance Fund V	98 180	1,2%	105 010	1,4 %
Generation Credit Fund	67 782	0,8%	73 676	1,0 %
Althelia Climate Fund	55 160	0,7%	42 552	0,6 %
SFRE	20 943	0,3%	28 076	0,4 %
Green for Growth Fund	94 635	1,2%	94 156	1,3 %
Alternativa placeringar	581 763	7,1%	699 347	9,5 %
Likvida medel	222 886	2,7%	830	0,0 %
Summa kapitalförvaltningen	8 154 809	100,0%	7 388 362	100,0 %

NOT 23 – ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	366 141	349 807
Investering under året	8 360	17 270
Försäljning under året	-221 416	-936
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	153 085	366 141
Ingående nedskrivning	-6 688	-6 688
Försäljning under året	6 688	
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	-6 688
Ingående värdeförändringar	-14 985	-6 987
Årets värdeförändring	9 785	-7 998
Utgående värdeförändring	-5 200	-14 985
Utgående bokfört värde	147 885	344 467
Ideella placeringar*		
Andelar i Oikocredit Ecumenical Development		
Co-operative Society U.A.	26 443	26 416
Aktier i Biosensor Applications Sweden AB	0	0
	26 443	26 416
Övriga innehav		
Innehav hos filial	911	768
Andelar i Ethos Aktiefond **	10 360	9 671
Andelar i Ethos Räntefond**	110 171	307 612
	121 442	318 051
Summa	147 885	344 467

* Placeringarna har finansierats av medel från den internationella verksamheten.

** Placeringarna är relaterade till särskilda skuldposter/ändamålsbestämda medel.

NOT 24 – ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	1 161	1 119
Deponering/investering under året	67	42
Återbetalning under året	-204	
Utgående anskaffningsvärde	1 024	1 161
Ingående nedskrivning	-750	-750
Utgående nedskrivning	-750	-750
Utgående bokfört värde	274	411

NOT 25 – FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2017	2016
Upplupna ränteintäkter	4 647	4 591
Övriga upplupna intäkter	0	206
Förutbetalad försäkringskostnad	420	661
Förutbetalda kostnader hänförliga till IT	2 888	4 239
Förutbetalda hyror	4 899	4 539
Övriga förutbetalda kostnader	2 097	4 872
Summa	14 951	19 108

NOT 26 – KASSA OCH BANK, KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	2017	2016
Bankmedel	1 965 504	1 170 093
Varav		
- Medel relaterade till Kyrkkontot*	5 384 738	4 815 350
- Disponerat av den nationella nivån för placeringar	-3 464 562	-3 683 676
Nettosaldo kyrkkonto	1 920 176	1 131 675
Bankmedel filialer	5 653	8 023
Valutakonto	28 926	20 017
Spärrade bankmedel	9 800	9 800
Övriga bankkonton	949	578
Summa	1 965 504	1 170 093

*varav skuld till underkontohavare 5 262 tkr (4 727 tkr)

	2017		2016	
	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
<i>Värdepapper</i>				
Löptid upp till 1 år	1 649 982	47,4	1 931 066	49,2
Löptid 1–3 år	1 418 712	40,8	821 260	20,9
Löptid över 3 år	412 518	11,8	1 173 646	29,9
Summa bokfört värde	3 481 212	100,0	3 925 972	100,0

Duration 0,4 år

0,4 år

	2017		2016	
	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
<i>Emittenter</i>				
Banker	2 090 531	60,1	2 105 149	53,6
Bostäder	85 124	2,4	85 416	2,2
Företag	1 101 608	31,6	1 299 046	33,1
Stat och kommuner	143 145	4,1	344 180	8,8
Världsbanken	0	0,0	31 029	0,8
Nordiska Inv.banken	30 136	0,9	29 977	0,8
African Development bank	30 668	0,9	31 175	0,8
Summa bokfört värde	3 481 212	100,0	3 925 972	100,0

	Bokfört värde	Portföljandel %
<i>Fem största innehav</i>		
Länsförsäkringar Bank FRN20/04	152 192	4,4
SBAB 210127	108 383	3,1
Länsförsäkringar Bank FRN21/05	101 972	2,9
Länsförsäkringar Bank FRN20/08	101 674	2,9
Swedbank FRN 20/05	101 652	2,9
<i>Andel av den kortfristiga portföljen</i>	565 873	16,3
Övrig del av kortfristig portfölj	2 915 339	83,7
Summa bokfört värde	3 481 212	100,0

NOT 27 – AVSÄTTNINGAR

	2017	2016
Åtagande gentemot Kyrkans Pensionskassa för pensionsåtaganden enligt övergångsbestämmelser*		
Avsättning vid årets början	41 495	45 960
lanspråktaget belopp	-5 061	-4 465
Avsättning vid årets slut	36 434	41 495
Förmånsbestämd tjänstepension**		
Avsättning vid årets början	8 767	17 134
Ny avsättning	15 472	8 767
lanspråktaget belopp	-8 767	-17 134
Avsättning vid årets slut	15 472	8 767
Övriga pensionsåtaganden		
Avsättning vid årets början	125	129
lanspråktaget belopp	-3	-4
Avsättning vid årets slut	122	125
Riktat församlingsbidrag		
Avsättning vid årets början	121 273	193 682
Ny avsättning	0	0
Återfört belopp	0	0
lanspråktaget belopp	-117 038	-72 409
Avsättning vid årets slut	4 235	121 273
<i>Varav</i>		
<i>2012 års avsättning (att nyttja tom år 2019)</i>	0	9 616
<i>2013 års avsättning (att nyttja tom år 2019)</i>	369	43 912
<i>2014 års avsättning (att nyttja tom år 2019)</i>	3 866	67 745
Summa:	4 235	121 273
Summa avsättningar:	56 263	171 660

* Avser i huvudsak åtaganden för präster och andra anställda avseende intjänad pensionsrätt och avgångsförmåner som enligt övergångsregler har statliga eller kyrkokamerala pensionsvillkor.

** Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda rätt till förmånsbestämd tjänstepension vid inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Planen redovisas som en avgiftsbestämd plan pga att den försäkras årligen och att vi inte har några aktuariella eller finansiella risker. Per 31/12 2016 har skulden beräknats utifrån underlag från Svenska kyrkans Pensionskassa, till skillnad mot tidigare år då schablonavsättning gjorts i enlighet med god sed. Det har inneburit att den beräknade skulden minskat jämfört med föregående år.

NOT 31 – EVENTUALFÖRPLIKTELSER

Svenska kyrkan lämnar årligen bidrag och anslag till svenska och utländska samarbetspartners. Svenska kyrkans åtaganden grundas normalt på olika former av samarbetsavtal eller beslut av kyrkomöte eller kyrkostyrelse. Vissa av anslagen är direkt relaterade till en förväntan på att erhålla bidrag från andra organisationer eller myndigheter. Storleken på förväntade lämnade bidrag och anslag fastställs i allt väsentligt i en detaljbudget som beslutas av Kyrkostyrelsen året innan bidragsåret. Genom beslut om detaljbudgeten har samarbetsparten en välgrundad förväntan på att Svenska

NOT 32 VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS SLUT

Inga väsentliga händelser finns att notera efter balansdagen.

NOT 28 – SKULD ERHÅLLNA EJ NYTTJADE BIDRAG

	2017	2016
Ej nyttjade offentliga bidrag		
Kyrkoantikvarisk ersättning	3 371	100 366
Sidabidrag	4 252	5 302
EU/ECHO bidrag	0	0
	7 623	105 667
Övriga ej nyttjade bidrag	23 922	42 081
Summa	31 545	147 748

Kyrkoantikvarisk ersättning

Skulden avser fördelade men ej rekvirerade medel per årsskiftet. Fördelade medel kan disponeras under en tvåårsperiod med möjlighet till ett års förlängning.

NOT 29 – UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2017	2016
NOT 29 – UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER		
Konsultarvoden IT drift/systemutveckling	22 386	13 160
Övriga konsultarvoden	3 711	4 967
Upplupna pesionspremie	13 524	9 918
Upplupna räntekostnader	17 058	
Upplupna semesterlöner/löner	21 259	21 757
Upplupna sociala avgifter	8 790	9 091
Övriga upplupna kostnader	17 466	8 211
Förutbetalda intäkter	229	760
Summa	104 423	67 864

NOT 30 – STÄLLDA SÄKERHETER

	2017	2016
NOT 30 – STÄLLDA SÄKERHETER		
Spärrade bankmedel som säkerhet för bankgaranti	9 800	9 800
Pantsatt värdedepå	17 913	243 568
Summa	27 713	253 368

kyrkan ska verkställa beslutade anslag. Bidragen är dock normalt förknippade med sådana villkor att Svenska kyrkan inte anser att de ska skuldföras i samband med beslutet. I 2018 (2017) års beslutade budget uppgår anslag och bidrag till 2 082 mnkr (1 938 mnkr) varav 1 721 mnkr (1 480 mnkr) beräknas kunna finansieras med bidrag från andra organisationer samt myndigheter i enlighet med redan ingångna avtal och beslut. Resterande del av beslutade anslag finansieras dels med gåvomedel dels med allmän utjämningsavgift samt övriga verksamhetsintäkter.

Kyrkostyrelsen

EN PRESENTATION AV STYRELSEN OCH DESS ARBETE

Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller området omvärld och relationer där bl.a. företräderskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund och internationell mission och diakoni ingår, området stöd till stift och församlingar som bl.a. innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgift, grundutbildningar, forskning, kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder, gemensam information och administrativa stödfunktioner samt området normering, tillsyn och förvaltning.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ men får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Kyrkomötet utser en kyrkostyrelse som leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen företräder Trossamfundet Svenska kyrkan, till exempel genom remissvar, uttalanden och officiella kontakter. I teologiska och ekumeniska frågor samråder kyrkostyrelsen med biskopsmötet.

Kyrkostyrelsen verkställer de uppdrag som kyrkomötet ger, och kan lämna skrivelser till kyrkomötet med olika förslag. Varje år lämnar kyrkostyrelsen verksamhetsplan och årsredovisning för den nationella nivån till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen består av ärkebiskopen och fjorton ledamöter med lika många ersättare som väljs för en period om fyra år. Dessutom väljs en annan biskop som ersättare för ärkebiskopen. Kyrkostyrelsens ordförande är ärkebiskopen, och därtill finns två vice ordförande.

Det dagliga arbetet på kyrkostyrelsens kansli leds av generalsekreteraren, som utses av kyrkostyrelsen. Enligt kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen bl.a.:

- företräda Trossamfundet Svenska kyrkan,
- svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund,
- stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet,
- ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning,
- samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni,
- ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder,
- svara för det kyrkliga utjämningsystemet,
- ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem,
- främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan samt
- verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv, som främjar dialog kring religion och livstolkning.

SVENSKA KYRKANS KYRKOSTYRELSE 2018-2021 (INKL ERSÄTTARE)

1. Aron Emilsson	9. Mats Hagelin	17. Carl Seved Tigerhielm
2. Nils Kaiser	10. Leif Nordlander	18. Åsa Ingårda
3. Anna Karin Hammar	11. Karl-Gunnar Svensson	19. Lars-Ivar Ericson
4. Torvald Johansson	12. Fredrik Modéus	20. Britt Sandström
5. Elisabeth Rydström	13. Wanja Lundby-Wedin	21. Julia Kronlid
6. Sofia Särduist	14. Lars Johansson	22. Nils Gårder
7. Daniel Larsson	15. Sebastian Clausson	23. Marie Rydén Davoust
8. Marja Sandin Wester	16. Antje Jackelén	

På bilden saknas:

Jesper Eneroth, Erik Sjöstrand, Daniel Tisell, Margareta Winberg,
Sara Waldenfors, Marie Johansson och Cecilia Brinck.

Styrelsen för trossamfundet Svenska kyrkan

UPPSALA DEN 4 APRIL 2018

+ Antje Jackelén

ANTJE JACKELÉN
ÄRKEBISKOP, ORDFÖRANDE

WANJA LUNDBY-WEDIN (1: E V ORDF)

DANIEL TISELL (2: E V ORDF)

LARS JOHNSSON

ERIK SJÖSTRAND

MATS HAGELIN

MARIE RYDÉN DAVOUST

ARON EMILSSON

JESPER ENEROTH

NILS GÄRDER

NILS KAISER

LEIF NORDLANDER

ELISABETH RYDSTRÖM

BRITT SANDSTRÖM

MARGARETA WINBERG

Vår revisionsberättelse har lämnats

UPPSALA DEN 10 APRIL 2018

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE FÖR REVISIONEN

GÖTE KARLSSON

MARI LÖNNERBLAD

KARL-ERIK IVARSSON

FREDRIK NILSSON

LENNART SACRÉDEUS

STEFAN NORELL
AUKTORISERAD REVISOR GRANT THORNTON

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kyrkomötet i Trossamfundet Svenska kyrkan
Org.nr. 252002-6135

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2017. Trossamfundets årsredovisning ingår på sidorna 33–60 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten ”Den auktoriserade revisorns ansvar” samt ”De förtroendevalda revisorernas ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till trossamfundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av sidorna 1–32 i detta dokument (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Kyrkostyrelsens ansvar

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt

årsredovisningslagen. Kyrkostyrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar kyrkostyrelsen för bedömningen av trossamfundets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om kyrkostyrelsen avser att upplösa trossamfundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av trossamfundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i kyrkostyrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att kyrkostyrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om trossamfundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera kyrkostyrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av Svenska kyrkans nationella nivåns resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av kyrkostyrelsens förvaltning för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2017.

Vi tillstyrker att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorernas ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till trossamfundets nivå enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Kyrkostyrelsens ansvar

Kyrkostyrelsen ansvarar för trossamfundets organisation och förvaltning av trossamfundets angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma trossamfundets ekonomiska situation och att tillse att trossamfundets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och trossamfundets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av kyrkostyrelsen i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot trossamfundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot trossamfundet.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för trossamfundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 10 april 2018

Staffan Holmgren
Ordförande för revisionen

Göte Karlsson

Mari Lönnblad

Fredrik Nilsson

Lennart Sacerdotius

Karl Erik Ivarsson

Stefan Norell
Auktoriserad revisor

Sid 5
Foto: Daniel Bramsell /Ikon

Sid 7
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 8
Foto: Joakim Carlström/Ikon

Sid 8
Foto: Jim Elfström/Ikon

Sid 8
Foto: Eva Axbarr/Ikon

Sid 8
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 9
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 9
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 9
Foto: Alex & Martin/Ikon

Sid 9
Foto: Paul Jeffrey/ACT /Ikon

Sid 9
Foto: Kristina Johansson /Ikon

Sid 9
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 10
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 12
Foto: Daniel Bramsell/Ikon

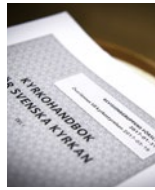
Sid 13
Foto: Hampus Lindeberg /Ikon

Sid 15
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 16
Foto: Ville Palonen /Finn Church Aid

Sid 19
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 21
Foto: Linda Maria Thompson /Ikon

Sid 23
Foto: Fia Kaddik/Ikon

Sid 24
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 25
Foto: Albin Hillert/Ikon

Sid 27
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 28
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Martin Lindeborg

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Peter Pasalic Östborg/Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

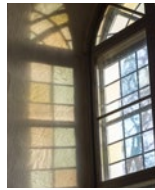
Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 31
Foto: Magnus Aronson /Ikon

Sid 32
Foto: Gustaf Hellsing /Ikon

Sid 59
Foto: Magnus Aronson /Ikon

För dig som vill veta mer

KONTAKT, ENGAGEMANG OCH RELATION

MER OM SVENSKA KYRKAN

Vill du engagera dig och hjälpa till att göra världen lite bättre? Har du frågor om livet, eller behöver du någon att prata med? Svenska kyrkan är en gemenskap och ett sammanhang där du kan möta andra och fördjupas i din tro. Ditt och andras engagemang och stöd är viktigt för kyrkan. Alla kan bidra på något sätt.

I Svenska kyrkans breda verksamhet är du välkommen, oavsett vem du är. Välkommen att höra av dig till din församling, kontaktuppgifter hittar du på svenskakyrkan.se.

LÄS MER OM SVENSKA KYRKAN

svenskakyrkan.se

www.facebook.com/svenskakyrkan

<https://twitter.com/svenskakyrkan>

www.instagram.com/svenskakyrkan

KONTAKTA SVENSKA KYRKAN

E-post: info@svenskakyrkan.se

Tel: 018-16 95 00

Postadress: Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

FÖR GÅVOR TILL DET INTERNATIONELLA ARBETET:

Swish: 9001223

Plusgiro: 90 01 22-3

Bankgiro: 900-1223

PRODUKTIONSFAKTA

TEXT: Kyrkokansliet

BILD: Ikon, Svenska kyrkans bildbank, där inte annat anges

PROJEKTLEDARE: Lena Sjöström, kyrkokansliet

REDAKTÖR: Marie Nordström, kyrkokansliet

BILDREDAKTÖR: Gustaf Hellsing, kyrkokansliet

PRODUKTION: BrandFactory AB

FÖR MER INFORMATION:

E-POST: info@svenskakyrkan.se

TEL: 018-16 95 00

ARTIKELNUMMER: SKI8029

